

HERBERK

útulna poezie

NO 8

OBSAH

EDITORIAL HERBERKU NO 8	3
VÝTVARNÝ DOPROVOD HERBERKU NO 8	4
Jiří Šalamoun	6
Bob Hýsek NA OKRAJ BLUDNÝCH KOŘENŮ	
Antoaneta Bogoevová	16
Aksinija Michajlovová	17
Antoaneta Nikolovová	19
Georgi Konstantinov	20
Dorta Jagićová	22
Franciszek Nastulczyk	25
Małgorzata Lebdomá	28
Tanja Stupar-Trifunovićová	29
Petr Pustoryj	33
Konrad Góra	35
Miroslav Janků	38
Pavčina Švandová PŘÍTEL RAMON LLULL.	44
Petr Odehnal	46
Petr Odehnal „VÍČ BYLY ČASE JAK NEČASE“	
UKÁZKY ZE ZÁPISKŮ ANTONÍNA PECHANCE Z LET 1869–1887	47
Milan Libiger	55
Karel Škrabal	59
Jaroslav Kovanda	66
Aleksandar COA Avram	71
Josef Hrubý	77
Tomáš Lotocki BÁSNÍCI PETROVA TICHÁ	
Anna Bolavá	81
Tomáš Lotocki	86

EDITORIAL HERBERKU NO 8

Nevím, jak bude působit toto číslo Herberku na ostatní čtenáře, ale pro mne je to číslo návratů. Návratů v tom nejlepším slova smyslu, návratů do doby mého dětství a dospívání, návratů do snů o dobách minulých.

*Tím prvním a nejsilnějším impulzem, který mne posunul zpět, je **JIŘÍ ŠALAMOUN**. Okamžitě se mi před očima rozeběhly nejen figurky Maxipsa Fíka, ale i Šalamounovy ilustrace ke Kronice Pickwickova klubu, kterou jsem si často doma listoval ani ne tak kvůli textu knihy (milovníci Ch. Dickense snad prominou), jako kvůli ilustracím, které jsem si moc rád prohlížel. A obrázky Jiřího Šalamouna vás budou provázet Herberkem č. 8.*

Ale to neznamena, že milovníci psaného umění budou tentokrát ochuzeni. Ne každý ví, že Jiří Šalamoun píše i poezii. Výběr z jeho veršů si tedy můžete přečíst na úvod tohoto čísla.

*Další návrat, na který chci laskavého čtenáře upozornit, jsou ukázky ze zápisů **ANTONÍNA PECHANCE** z let 1869–1887 „Víc byly čase jak nečase“, které připravil **PETR ODEHNAL**. Třeba i proto, že už te[h]dy si počasí dělalo, co chtělo. Lidé pravili mezi sebou: kdy má byt zima, te[h]dy je teplo, a kdy bude mět byt teplo, te[h]dy bude zima. Ale to bylo jináč, lidé nevěděli nic.*

*A nemohu ani nepřipomenout výlet do katalánského středověku a krátké seznámení s trubadúrem **RAMONEM LLULLEM**.*

*Velmi silně mne zabořila básnička Petrova ticha **ANNA BOLAVÁ**. Kdyby jen věděla, že píše i o mně: Vypustili rybník / ve kterém ses topil / jako kluk / s tělem ježdíka / Po letech vracíš se / do bahna / s bezmocí místo dlaní. I já se topil v rybníku, jen dvě moje nohy trčely nad hladinu a moje máma na dece u vody probírala něco důležitého se svou kamarádkou. Přečtěte si verše, které mají ploutve i dušičky.*

*Moje chmury ale dokázal rozehnat jako vítr dusnou mlhu nad vodou **JARDA KOVANDA**. Víte, čím vším se dá protáhnout kreditní karta? Pokud ne, hledejte v Jardových verších. Víc nenapovím, kdo si to přečte, bude odměněn rozkoší z textů jeho básní.*

*Další pohled zpět nabízí **ALEKSANDAR COA AVRAM**, a to nejen díky trabantu z NDR. I když mám dojem, že jeho verše nás nejen díky T55 mohou rychle opět přivést z minulosti do přítomnosti. Nebo do budoucnosti a příznám se, že té se bojím. Naštěstí mne uklidní básně **JOSEFA HRUBÉHO**, jsem pohnojen slastí a vidím koně ve stáji.*

*Co mne nevystrašilo, ale mile překvapilo, byl výběr studentských překladů současné slovenské poezie Bludné kořeny, které editoval **BOB HÝSEK**. Ty texty skutečně stojí za přečtení. Zjistíte tam, že i Jeníček a Mařenka už léta sní o návratu, a já zase vidím ve snu hrací skříňku, baletku a mých prvních deset let.*

*Herberk č. 8 vychází v době postní. Přesto si v něm můžete dopřát ještě Zbytek ze zabíjačky, který přinesl **MILAN LIBIGER**, a i další voňavé básně. Půst ale neznamena odpírání si umění. Naopak, o co více se odpoutáme od hmotných a konzumních statků, o to více si můžeme užívat duchovní potavy. Proto se nebojte zahryznout do tohoto čísla a ohlodat ho až na samotnou kost.*

FRANTIŠEK HORKA

VÝTVARNÝ DOPROVOD HERBERKU NO 8

Jiří Šalamoun. Narodil se 17. dubna 1935 v Praze na Vinohradech, kde dodnes žije. Mezi lety 1952–1956 studoval na Akademii výtvarných umění v Praze, v grafické speciálce prof. Vladimíra Pukla, ve studiu pokračoval dva roky (1957–1959) na Hochschule für Graphik und Buchkunst v Lipsku u profesorů Alberta Kapra a Gerharda Kurta Müllera. Po návratu z Lipska uzavírá v roce 1962 i svoje studium na pražské Akademii v ateliéru prof. Vladimíra Silovského. Ještě během studia začal spolupracovat s časopisem *Estetická výchova*, vedeným Františkem Holešovským, který byl zaměřen na dětský výtvarný svět, dětskou kresbu a loutkářství. Od roku 1964 spolupracoval s časopisem *100+1 zahraničních zajímavostí* a současně začal graficky upravovat časopis *Film a doba*, jehož grafickou podobu až do roku 1979 spoluvytvářel se svou ženou Evou Natus. V téže době začíná i jeho spolupráce s nakladatelstvími, pro nakladatelství *Mladá fronta* mezi lety 1965–1966 upravil a částečně i ilustroval knihy edice *Boje*, mezi lety 1968–1970 upravoval knihy edice *Život kolem nás* nakladatelství *Československý spisovatel*. S oběma nakladatelstvími, ale i s dalšími, jako byl *Odeon*, *Albatros*, *Lidové nakladatelství*, *Svět Sovětů*, pak začíná spolupracovat jako ilustrátor. Ilustroval několik desítek knih, mezi nimi vyniká i řada knih pro děti, nejznámější je jistě *Maxipes Fík* a další varianty jeho dobrodružství, *Čilišnek Pavla Šruta* nebo *Pan Tau Oty Hofmana* či *Poslední Mohykán J. F. Coopera*. Jako výtvarník je autorem řady animovaných filmů a filmových titulků. Bohatá je i jeho tvorba plakátů, a to jak filmových, tak i divadelních a výstavních. Jiří Šalamoun je však současně se všemi těmito obory tvůrcem rozsáhlého grafického díla. Jeho tvorba představuje svým výrazem celistvý výtvarný a myšlenkový celek, patříci mezi vrcholy moderní české ilustrační tvorby. Od roku 1990 do roku 2003 vedl ateliér ilustrace na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, v roce 1992 byl jmenován profesorem. Vychoval řadu osobností, které patří k nejvýraznějším ilustrátorům nejmladší generace. Jako hostující profesor v devadesátých letech působil na akademiích v Salcburku, Mohuči a Ohiu. Po roce 2008 přestává pro vážné onemocnění pracovat. První (!) velkou retrospektivu jeho ilustrátorského díla uspořádalo olomoucké Muzeum umění v termínu 29. 1. – 17. 5. 2015.

Básně Jiřího Šalamouna jsou vybrány ze sbírek *Andělíčku*, *můj vrchní strážníčku* a *Počasi na vraždu*. A obrázky z olomoucké retrospektivy, resp. z tištěného programu k výstavě. Za obě Herberk děkuje Anežce Šimkové a Ladislavu Daňkovi z Muzea umění Olomouc.

ANDĚLÍČKU, MŮJ VRCHNÍ STRÁŽNÍČKU

CO POVÍDALA JEDNOU MLADÁ ZARATHUŠTROVÁ

(Balada pro paní Z. Š.)

Tak to von vám přehrál ještě za války svou vlastní milenku
jednomu svému kolegovi, co si ji v míru odmít nakonec vzít
jako že miluje, už navždy, manželku staršího bráchy.

No a on vám pak vstoupil do strany a špatně se oženil
A když se mu nakonec povedlo postupně rozprodat
všechny své bejvalý milenky a našel konečně jednu,
co mu neměnila pořád na dveřích zámky,
tak vona mu vodlítla na zimu kamsi pryč s ptáky...

Ale ten svišť co už byl na cestě, tak o toho přišli
už s ploutvičkama – asi byl chlapeček – vzdávaj to rychleji
tak to byl trest snad za opuštění vlasti
bejt krasavicí jen pro zábavu se halt nevyplácí.
A jak měla občas po matce zničehonic ty záchvaty zodpovědnosti
tak to nakonec v posteli vyslepičila všechno manželovi,
co mu to dítě chtěla vlastně podstrčit a pověsit na krk...

Sice ho ještě stihla umluvit, s chlapama to vona zas uměla,
že propás ňák šanci k rozchodu nebo tak nějak,
jenomže u ní došlo mezitím k nějakým chemickým změnám
a vona co běhala vypapouškovaná jak z polských bazarů,
tak najednou ztratila o všechno zájem, dokonce o chlapy
– a začla být i ňák divně nemocná a nakonec nějak i smutná!

Jenomže to znáte, že dnes musí umět být přece
každý zdravý člověk beztak tak trochu nemocnej,
a bejt smutnej umí dnes navíc tady už skoro každej...

(5/1991)

ANDĚLÍČKU, MŮJ VRCHNÍ STRÁŽNÍČKU!

Ó Češi, milovníci cizích věcí, peněz
Manželek těch druhých a snad i zásluh
Tak jako i jiní všude jinde – *samozřejmě*...
Tak dlouho se s něčím nebo někým chodí
Až se nedá nic dělat...

Už napřed označkování šrámy a hříchy
Na košílkách osudů – běda, běda –
Všemi andělíčky Vrchními zemskými strážníčky
No tohle pojišťovny nemohou přece zvládnout!
V tom Labyrintu, navíc po vybombardování...

Stačí zas chybně zapnout ten nejvyšší knoflíček – a je to!
Nejdříve vás k tomu jen proto donutí nebo přemluví
Aby to mohli potom naučtovat a navíc všem dál i vyčítat
A kdo pak nepodepíše dobrovolně společné prohlášení
Že se hrůzy války atd. již nikdy nesmí, přátelé, opakovat...

Bůh nad tím zas mávne jen unaveně všemocnou rukou
Vždyť to bylo všechno už přece tak strašně dávno
A taky bylo tolikrát sakra všechno snad řečeno...
Ani rychlé polní soudy v hospodách to teď nezachrání!
No mají si prej dávat radši sami trochu víc pozor!

(22. 9. 1998)

KDO NEVIDĚL – NEUVĚŘÍ, TO MNĚ VĚŘTE!

(Balada pro X.)

Samozřejmě že se už nebojíte pověr a zjevení
Kdepak dneska s tímhle ještě na nás, no to si počkáte...
Ale řeknu vám, že kdybyste znali blíže jistou osobu
Tak to je jednoznačně hned řeč ale s dovolením
O něčem setsakramentsky jiném, a teď už bez pardónu!

Panenko skákává! To by vám i sebelehčí úsměv ze rtů
V celých kusech odpadával a se lámal a drobil a žmolil
Žasli byste, kam se dá až zajít, **no neskutečné** – jenže
To je potom jiná už kavička, i když ne na první pohled!
Ale věřte mi, o tohle je celá ta historka z Předměstí
Vlastně jen nepochopitelnější a sice **ve všem, ve všem!**

Dichtung und Wahrheit siegt, řekl bych tak asi **3:1**
Pravda a Láska se musej ještě hodně a hodně učit!
A neviditelná ruka Trhu a Smrti si navíc stejně dělaj

Co je právě napadne – zajímavá stránka milované vlasti:
Uzamčený kostel, rozestlaný hřbitov, anděl padlý, ale na hlavu!
Seznam už předem nešťastných dní, peníze bližší než cokoli...

Copak umřel opravdu anděl strážný, očitý svědek toho všeho
Co tady tak dlouho na všechno, zdá se, zarytě mlčel?
Ač s ohnivzdornou pamětí, Bůh zobe prý leckomu z ruky
Proč umírají někteří proboha taky až úplně na poslední chvíli?
Domluvil se snad Všemohoucí se samotným Osudem...?

(6. 12. 2001)

POČASÍ NA VRAŽDU

POČASÍ NA VRAŽDU

(Honzovi P. a Josefovi K.)

Prší a prší...
Za záclonou deště provlhlá Smrtka
čvachtá se loužemi
Pod lesklou střešou rezne potichu železo
V šumotu v okapech zhlíží se tma
Času je namále a potopa nepočká
Zbytečně tentokrát stloukat si vor
Po dvou přibírat netečná zvířata
Prší už měsíce...
No prostě: počasí na vraždu –
Teď jenom – *koho a jak zabít?*

Na zavhlém slamníku a prorezlé drátěnce
Za nocí deštivých mlč a na nic neptej se.
Když nikdo, tak lékař ví určitě proč.
Za něco lepšího teď vyměním cokoliv
Nebo kdykoliv prodám též laciné!
Jen tiše, tiše, prosím Vás
Naděje umírá vždycky až poslední
Návštěvní hodiny ve středu a v neděli
A nezapomenout přezuvky s sebou!
Jak ale leje – a leje – a leje...
Skutečně: Počasí na vraždu!
Teď jenom – *kým začít?*

V nabobtnalých mokřinách
S hlubokomyslným šploucháním
Klesá naděje zvolna do bažin. Mokřý hrobe!

Všemu je konec!
Vtom viz!
Hle slyš!
Ještě tento nezhyulo!
Srdce vzhůru
nebo střelím!

Teď jižní vítr s bujarým výskáním
Osudem nasáklé mraky teplým dechem
Jak starosti po ještě zavhlém nebi
Vesele rozhání!
Naráz zjasní se čelo až posaváde rozryté
Pro lepší odtok vody módními kolmými vráskami!
Svislé kol zvadlých úst rysy trpkosti,
Mizí z pleti náhle zázrakem omládlé!
Bílé slunce na žlutém nebi žhne
Nad luhy obratem na troud zas vyschlými!
Pro změnu horko a sucho! No tohle!
Ach bože, ty výkyvy – *dejte mi Pít!*

S dělovým výstřelům podobným praskotem
Trhá se půda žhavá zoufalstvím
Jen hlavně neplakat – nutno je šetřit
Rozumně slzami.
Horizontální vrásky se ukazují teď výhodnější
K úschově posledních zbytků vlhkosti.
Jak říkám, počasí na vraždu!
Teď jenom hlavně: *kým začít?*

Pod puchýřnatou klenbou rozteklé oblohy
Bludičky prachu v slunečním sloupu
se kašlavě tetelí.
Napuchlý jazyk zhrouceně zalézá
Do stinného kouta oschlé sliznice
Křehkými ústy do kloaky průdušek
Okoralý dech se hvízdavě propadá
Ve vyprahlých jamkách pod skleněnými řasami
Zamčené oči opile mžourají
Přetížena adjektivy, vyčerpána přirovnáními
I báseň se v horku už sotva potácí
No prostě – zas jednou počasí na vraždu!
A začít tím nejbližším!

V poledním dusnu z půdy vikýřem
Ve zteřelém burnusu Pán Much
pomalu slézá s úsměvem do jizby
Půlku království za trochu útěchy
A celou duši dám za pevnou jistotu!
Krev se mi sráží vedrem už v trubičkách
Čím potom mám podepsat úmluvu?
Teď navíc horký déšť!

Voda a slunce!
Leje a parno je zároveň!
Tahle džungle nám chyběla!
Dejte mi nadechnout, nebo se zabiju!
Tohle výstřední počasí
Je vážné jak stvořené
Pro pořádnou
důkladnou
sebevraždu!

usque nunc non inventum est

ÓDA S OTÁZKAMI NA VĚRNÉHO PEJSKA

(Pro Elstera!)

Ach, Šoulo, jsi pes
nebo Princ Žabák zakletý?
Na knížecí dcery umět já
dívat se tak jako ty –
(Ale ne, toho radši nechme, to ne!)
Tak dál:
Bez obav o zítřek a výčitek včerejšku
žít svatě dopolopita
a tolik, tolik spát!
Těch vůní, o nichž se Poloniům
už dávno nezdá!
Vzpomeň si, Šoulo, nebyl svět pátého dne
– vždyť víš, co myslím –
už vlastně dokonalý?
Ale je-li pes po pánovi či naopak
tak máme být právem oba na co hrdi.
(A teď už ani řádku navíc!)
jen ještě:
*Ó Bože,
dej nám psí povahy,
Tě prosíme!*

usque nunc non inventuro est

ZRYCHLENÍ

Nehnout brvou
natož prstem
Po čtvrtém rozměru
přijde na řadu
další –
Den začíná
dnes špatně:
Přejedením se samými
mylnými informacemi...

Nemáte s sebou nějaký Hutadram,
Hudryhudryhudradram?

(26. 12. 1983)

TAK KRÁSNÁ ŽENA

Tak krásná žena v tak hrozném stavu!
Jen chvílička sama se stářím
A co musí zrcadlo vydržet!
Zamilovaná tvrdí soudní znalec
Ale ze svatby nebude nic
Dokud se On z Prince nestane Králem

Ale co takhle sobě být aspoň na chvíli
Přechodnou známostí, epizodním přátelstvím
Bože je možné zas naletět – navíc
Takhle znova sám sobě?

Teď tedy ale konec
Nebo historka změnila podstatu
Z té tekuté přejde do plynného stavu
A chytejte si ji pak hezky sami!

(4/1993)

KDO SE BOJÍ, NESMÍ SE BÁT

Každý za své uchem jehly tam i sem
necht lepší muž zvítězí na Nebi i na Zemi
Vždycky se najde, kdo vás rád nakopne.
Osobně kladu veliké naděje
do jen prozatím ještě neznámých
Počítačových virů a nemocí

(4/1993)

PŘEJMENOVÁNÍ

Všem stejný krajíc s hrubou záplatou
Tu něco na srdci něco na jazyku
Konečně přišlo na co se čekalo
Kufry se vezou plné významů
Tak všechno zlé je někomu jinému
Nějak jinak k něčemu dobré
A na červenou čekaj tady všichni
A já to viděl nic mi nevysvětluje

A někdo už zase všemu rozumí
A všemu se taky nějak už říká
To všechno našlo své staříčké pány
Jen doba čeká na změnu jména

(16. 5. 1993)

LABYRINT SRDCE PO VYBOMBARDOVÁNÍ

Nechte maličkých za zlevněné jízdné
aspoň kousíček lanovkou šupky do Nebe
Tak a tady mě máte! A hned že prý:
Ano Anol Ne Ne! To se to povídá
když je člověk Syn Boží –
Ale zkuste to taky a uvidíte!
Že k nádraží tady rovně no prosím
Ale vše ostatní je už Tajemství
Svobodný musí sloužit Dvěma Pánům
a musí a musí a musí!
Být pořád i po Rakousku je zase
Oč tu zase běží...

(1. 8. 1993)

BEZ BREJLIČEK BOS

Bez brejliček bos branou do ticha
V bílém bílému vše čistoučké
Při ranní kávě přísahat se nevyplácí
Kdoví kde je dnes pevný bod Všehomíra
Ale prý byl i G. moc moc dobrý
pro všechna ta podřadná místa,
Co po něm v nich nezůstal kámen na cihle...

Prostě: Žít o chvíli napřed se už nedoporučuje
Vyměním rád hodinky za trochu času
Hle, v drobnostech mně Bůh stále vychází vstříc!
Ó knihovno, základe barikád,
Dábel nás chytá rád na *kladné vlastnosti*...

(1993)

O BABIČCE A DĚDEČKOVI, DODATEK K W. S.

Tak celý svět je prý jeviště –
no to už jsme všichni někde slyšeli
ale dovozte ještě poznámku: že totiž

když se dědeček stává babičkou a naopak
a to tak dlouho až jsou úplně k nerozeznání
(I víceméně Hynek od Jarmily například...)
Začíná věk číslo osm...

To jsme tedy už mimo známý smutek a veselí
tak jako když sice v lednici nic nenajdete
ale zase vám aspoň smrt nic *nevezmel*
(Vid' Viléme, ty stará labuti loupežnická...)

(20. 2. 1996)

OD JARA DO ZIMY

Nechť rozkvetou (*prosím*) všechny květy
a co nejrychleji (*děkuji*) zase zvadnou!
hlavní je na podzimy už nikdy/nemuset
totiž nic nikde zavařovat...

Hlavy ještě plné odčitatelných položek
z loňských krátkodobých (ztrátových) investic
no každá jiná by se na to dávno vykašlala
Ale já – já knedlíky dělám docela rád!

(20. 6. 1998)

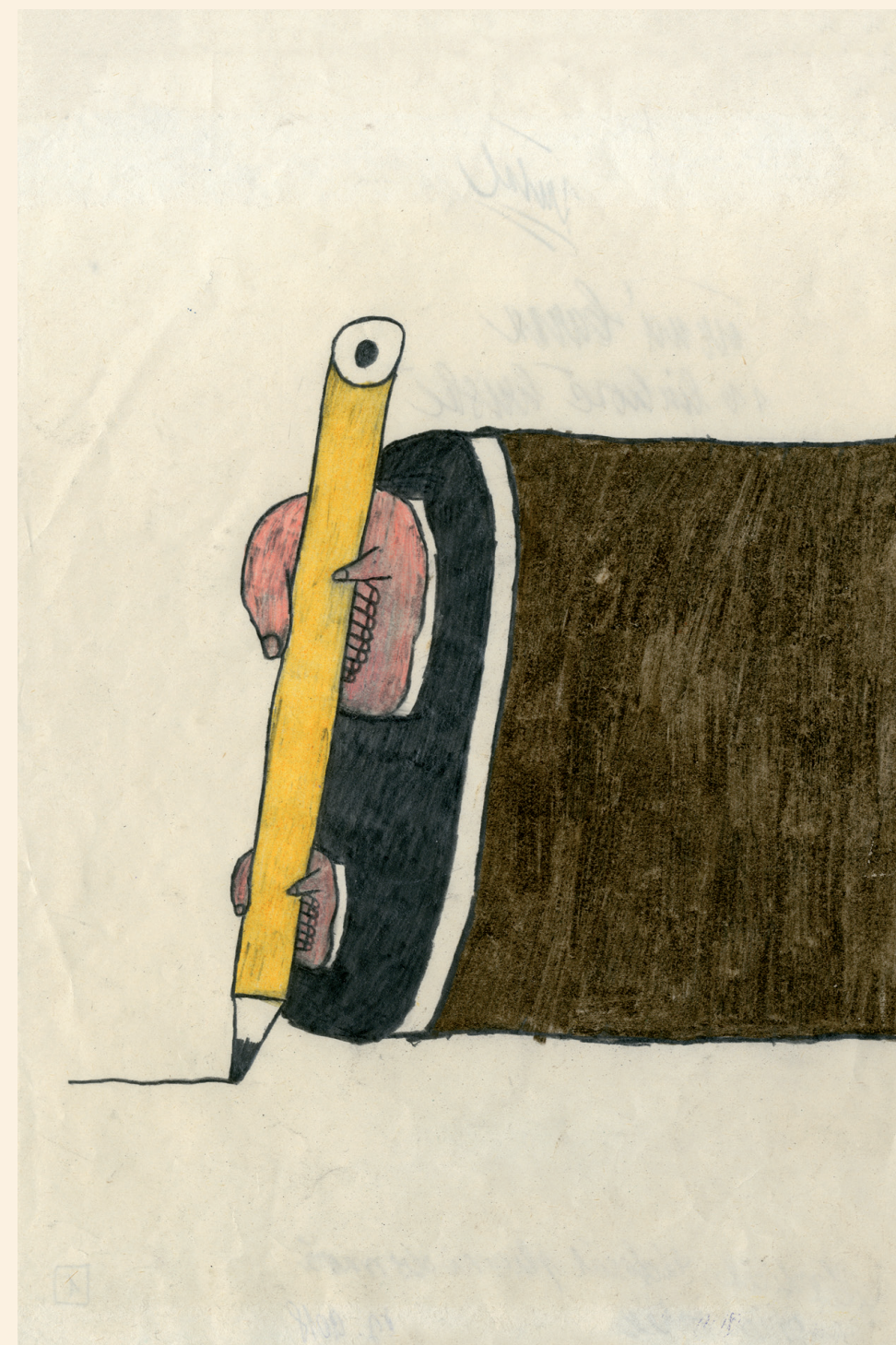
SOVÍ SLOKY

V nikdy nedostavěných ruinách
postranních kaplí našich životů
opuštěných labyrintech zednářských katedrál
v nedochovaných sakristiích bratrstev stínů
a v tajných půdorysech dávných předsevzetí –
tam všude spí ještě ozvěny bohů a svatých:
hle anonymní anděl – viz neznámý hříšník!

V propadlých schodištích a zazděných sklepeních
našich vzpomínek na vrypy zestárlých abeced
na vlhko lišejníků všech úhelných kamenů:
Ach tady tajemství tajemstvím v retortách dál!
Však kdo má – *naposled* – ještě co namítnout
ať ústně či písemně – promluv k nám přesto tady a teď
anebo zmlkni již navěky – *alespoň prozatím!*

Tak jak to má po právu být!

(21. 4. 1998)

K. H. Borovský, Výbor z díla, Československý spisovatel, Klub přátel poezie, Praha 1990

Bob Hýsek | NA OKRAJ BLUDNÝCH KOŘENŮ

Na podzim roku 2013 vznikl na půdě Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci Ateliér uměleckého překladu, mezi jehož cíle patří publikace sborníků tvořených i studentskými překlady, pořádání praktických překladových seminářů, ale třeba také překladový servis pro české autory vystupující v zahraničí, jejichž básně a povídky převádějí naši studenti zdarma pod vedením zkušených překladatelů do angličtiny a výhledově i dalších jazyků.

Prvním větším projektem byl překlad současné slovanské poezie pro dvojjazyčný výbor Bludné kořeny / Wayward Roots, který vyšel na sklonku roku 2014 v rámci projektu Literatura a film bez hranic. Stejnomeného semináře, vedeného českými básníky a překladateli Petrem Borkovcem, Lenkou Kuhar Daňhelovou, Josefem Mlejnkem, Franciszkem Nastulczykem a také Petrem Kuharem ze Slovinska, se zúčastnila třicítka studentů a doktorandů z olomoucké anglistiky a slavistiky, ostravské polonistiky a brněnské jihoslovanistiky.

Většina z následujících básní byla zařazena do výše zmiňovaného výboru ze současné slovanské poezie Bludné kořeny / Wayward Roots (ed. Robert Hýsek a Matthew Sweney, UP Olomouc, 2014).

V rámci olomouckého Ateliéru uměleckého překladu dále se studenty připravujeme výbor současné skotské poezie v českém a slovenském překladu, v nakladatelství Argo nám právě vychází sbírka povídek P. K. Dicka, z šuplíku už dlouho trčí studentská antologie české milostné poezie v angličtině...

Antoaneta Bogoevová

JSME-LI OPRAVDU KAMENY A PÍSEK

Svítl-li Slunce opravdu jenom pro nás
V oceánech našeho strachu život ze života
Jiných, prošlých naším časem
Jsme-li opravdu duše z budoucnosti
Zapálené svíce na březích hříchu
Stíny na dně vulkánu chrlícího lávu
Nebeské děti a vesmíry

Jsme-li my tyto žhnoucí hvězdy
V bláznivých nocích na hlubokém dně
Jediné lodě, jediné oči a nohy
Bdící nad každým krokem života svých srdcí
Jsme-li my mlýny slov a slz
Zavěšení do sebe jako na žebříku
Zatlučení hluboko do prostoru

Jsme-li my poselství Toho, který
Vloží do našich duší svoji věčnost
Nekonečná cesta od ničeho ke světlu
Počatí vlastní nesmrtelnosti
Děti Boha

V TOM MOŘI, KTERÉ NIKDY NEKONČÍ
Byla jsem loď, vrtěla jsem kormidlem a čekala
Než spadne první hvězda na dno do tmy
Než vítr vstoupí do mých plachet
A slunce pod dýchajícím kruhem vyšlo
Aby vyjelo ke břehu po mém vodním těle

Svět žil, ale kolem mě nebyl nikdo
Kromě klíčícího východu hvězdných útrob
Společně s ním jsme pluli pohodlně
Dosáhli jsme břehu, a on vyvolaný v našich srdcích
Vylétal jako střela, vystřelená vzhůru
Po jejím ostrém hrotu jela moje loď

Byla jsem loď všude i vždy, nespustila jsem kotvu
To, co je moře, pro mě byla kulatá pevnina
Po její vodě jsem jela a poslouchala
Jak pučí moje duše vyšší než cokoli jiného
A její kořeny víří dno oceánu
A dělají moře z písku, který mi zůstal v ústech

(Přeložila NELA MARTINKOVÁ.)

ANTOANETA EVTIMOVOVÁ BOGOEVOVÁ se narodila ve vesnici Skrinjano, v oblasti Kjustendil. Gymnázium ukončila v Kjustendilu, básně píše od mládí. Svoji tvorbu – lyrickou prózu, poezii i novinářské články – publikuje v celostátním tisku. Několikrát za sebou získala první cenu na soutěži „Kjustendilska prolet“ (Kjustendilské jaro); na národní soutěži „Veselin Chančev“ jí byla udělena speciální cena. Je autorkou sbírek poezie: Между две спънца (Mezi dvěma slunci) (1994); Парче от спънце (Kousek slunce) (2002); поёму О (2008); Острови в съня (Ostrovy ve snu) (2008) a rodinné ságy Тучница (Tučnice) (2009). Žije v Kjustendilu.

Aksinija Mihajlovová

ZESTÁRL TENTO ATLAS

Jako by to byly stejné lány,
ale jiná jména měst,
zahrad a období,
jež nám poskytly dočasný domov:
nosili jsme ho na ramenou a v podpaží,
zabílené jsou stíny po předešlých
obyvatelích a zůstaly zamlčované strachy.

Až jednou v úterý navečer
mě ta stárnoucí prostitutka paměť
zmámila,
když vytahovala ze spíže hrací skříňku,
baletku

a mých prvních deset let
zpod tlusté vrstvy prachu.

„Podívej se na atlas svého těla,
řekla mi Istitivě,

„na ty sesuvy
na pahorcích tvého prsu
a jak ti vysychá pramen mezi stehny,
opuští tento dům,
ryby, které ho obývaly,
vypouštějí jikry na druhý břeh.“

Ted' bydlím v karavanu
a chci ti povědět o radosti
z malých věcí,
která nám krajina dává
a bere,

dvě děti si hrají kousek u cesty,
říkají mi mámo
a nějaký chlap v sedačce vedle mě
tvrdí,

že jsem to nejhezčí, co ho v životě potkalo.

Adresu ti dát nemůžu.

Okna karavanu jsou malovaná
olejovou barvou
a nevím, kam jede.

(Přeložil PAVEL ŽEMAN.)

AKSINIA MIHAJLOVOVÁ, básnířka a překladatelka, se narodila roku 1963 v Rakevu na severozápadě Bulharska. Vystudovala bulharskou filologii na Univerzitě Sv. Klementa Ochridského v Sofii. Je spoluzakladatelkou prvního bulharského nezávislého literárního časopisu *Ach, Maria* a autorkou pěti básnických sbírek v bulharštině a jedné ve francouzštině (*Ciel à perdre*, 2014). Výbory z jejích básní byly vydány slovensky (*Krotenie*, 2006) a arabsky (*Čekání na vítr*, 2013). Její básně byly přeloženy do 16 evropských jazyků a publikovány mj. ve Spojených státech, Kanadě, Turecku, Egyptu, Japonsku a Číně. Sama přeložila tři desítky próz a básnických sbírek. Za svou poezii a překlady obdržela v Bulharsku i zahraničí několik cen, například v roce 2014 získala ve Francii prestižní *Cenu Guillauma Apollinaira* za sbírku *Ciel à perdre (Nebe ke ztracení)*. Žije a pracuje v Sofii.

Antoaneta Nikolovová

JINÉ MOŘE

Moře tady: studené a hluboké
s nedalekým protějším břehem,
přesto záhadným a temným
s vysokými vklíněnými skalami,
kde se horizont rozplývá.
Podobá se moři z dětského snu,
do kterého jsem se vrátila z Onoho světa
a s dcerou si dělám ze soli
obraz života na Zemi,
když s ní společně půjdeme
po nějakých neznámých březích,
udělaných z písku a soli,
u tohoto studeného děsivého moře
s vodou tak těžkou
jako dveře k ještě tajemnějšímu moři.

(Přeložila NELA MARTINKOVÁ.)

ANTOANETA NIKOLOVOVÁ je bulharská básnířka narozená v Sofii. V současné době pracuje jako asistentka na Jihozápadní univerzitě v Blagoevgradu. Jejím hlavním profesním zájmem je východní filozofie a filozofie básnictví. Kromě vlastní tvorby se zabývá taky překlady spirituální poezie z čínštiny. Je také organizátorkou mezinárodních konferencí, které se zabírají poetikou haiku.

JEZERO

Vystoupila
z temného jezera,
plného ranních stínů
a její snědé tělo
náhle zazářilo.
Spatřila mě.
Úsměv jí ztuhl
a zazvonil o mokré kameny...
Rozmáchla ruce,
sama mě chtěla obejmout.
Ta překvapená rusalka –
z kapek stvořená žena...
Mlčky
jsem se vzdaloval v kopci.
Vynořili jsme se
z jednoho a téhož jezera,
avšak v jiných
dobách.

STROM A PTÁK

Dvě třepetající křídla
na úzké špičce stromu.
Pták jako by letěl,
vlastně tam přistál.
Nejisté místo pro odpočinek,
úkryt se kymácí,
ale pták cítí oporu
v náhodném tanci.
Cítí pod svými drápy
list,
kmen,
neustávající mízu země,
silný pulz světa...
Magický okamžik,
když
pták získá kořeny
a strom – křídla.

JESKYNNÍ MALBY

Stále více se podobám
kromaňonskému člověku.
Kašlu na svět. Nechce se mi vycházet
z jeskyně.
Guánem kreslím ptáky a zvířata.
Do kamene vysekávám božstva.
Vytvářím si svůj vesmír.
Chci žít v jiném,
trochu
zvířečtějším světě.

Ale ten hlad, nemilosrdný hlad,
dnes nebo zítra,
vyžene mě ven.

A venku na mě čeká šavlozubý tygr.

(Přeložil PAVEL ZEMAN.)

GEORGI KONSTANTINOV je básník a romanopisec. Narodil se roku 1943 v Plevenu a vystudoval bulharskou filologii na sofijské Univerzitě sv. Klementa Ochridského. Od roku 1983 je šéfredaktorem literárního časopisu *Plamen* (Pláma) a od roku 1993 je i ředitelem stejnojmenného nakladatelství. Je autorem více než 30 básnických sbírek, např. *Една усмивка ми е столица* (*Úsměv je můj kapitál*, 1967), *Неграмотно сърце* (*Negramotné srdce*, 1978), *Общителен самотник* (*Společenský samotář*, 1982), *Дърво и птица* (*Strom a pták*, 1999), *Врана в снега* (*Vrána na sněhu*, 2011), *Вълнение в Константинопол* (*Vlnění v Konstantinopoli*, 2013); celé vydání (25 000 výtisků) jeho sebraného díla *Обичам те дотук* (*Miluji tě sem*, 1992–2001, třináct vydání) bylo vyprodáno. Jeho básně byly zařazeny do mnoha zahraničních antologií a přeloženy do angličtiny, francouzštiny, němčiny, ruštiny, japonštiny, turečtiny, řečtiny, hindštiny, perštiny a dalších jazyků. Píše také humoristické knížky pro děti. Je nositelem několika cen, například bulharské Národní ceny za poezii (1979, 1983) a vatikánské *Mealica Pontifia* (1996). Dvakrát byl nominován na mezinárodní Cenu Hanse Christiana Andersena za mimořádný přínos pro dětskou literaturu (1994 a 1996). Je prezidentem bulharského PEN klubu.

NOČNÍ VLAKY

hnědý kufr je přichystaný ve skříni ale
na mém křehkém stole není těžká nádražní budova
píšťalka ani výhybkář
jen necestovní siluety knih a sešitů,
stydne tam tmavomodrý čaj k cestám na místě
a mapa světa k žehlení země do hladké desky

když nikam nejedu
jsem doma zamčená jako spisovatel francouzských románů
nebo jako nějaký závislák a noční vlaky mě zdálky lákají
osvětlenými okny, řinčením,
mávají mi vlajícími závěsy a spícím cestujícím
z legrace zaplétají ruce a krky do záclon
jako malé techniky smrti isidory duncanové
strhující a plné nesrozumitelných příběhů
jako temné orient expresy

když nikam nejedu
na periferiích měst vlaky až příliš lehce sklouzávají z temného navoněného světa
odlepují se z nádraží jako přání dobrodruhů
letí ve větru jako děti odkvetlé pampelišky
jako dýka pronikají sádlem líných stanic.
nabručené ocelové vlaky prchají z pastí zastávek s lehkostí,
s jakou bych i já chtěla postupně zapisovat do pracovní knihy
ta tučná slova *intercity alta*, *indian pacifik*, *eurostar paris transsibir*,
tundra express, *great southern rail*, *train grande vitesse*
a vagóny dnes večer opět vyrážejí do času –
prostorů beze mě
jako břitvy severních větrů
rozevřených ostří v široké noci
odřezávají tupé stíny

když nikam nejedu
přicházím o ty noci, které za oknem mého pokoje
stále víc červenají, jsou modré a teplé
jako sekret světélkujících mořských živočichů
a hvězdy se svíjejí jako živý plankton, gumové bonbóny
a třesuté zimy jsou rukám příjemnější
než pomalu ohříváný vzdech pokoje

stojím u okna jako noční hlídač
a naslouchám vlakům jak
zařezávají svou páteř do hustých černých lesů jihu
jejich nože vidí a radostí vřískají jen
stromy,

tisy a borovice, řečíky, cesmína
rostoucí nad nehybnou zemí, nad mořem
a zakopanými kostmi ze všech válek
a z každého míru.
uklidňuje mě jen, že ani ty voňavé stromy nikam nejedou.
odpočívají jako kosti misionářů, námořníků a strojvedoucích zakopané
společně na dně moře,
dně těžkého koryta země

PRVNÍ OSOBA MNOŽNÉHO ČÍSLA

dívka s tváří věčně zabořenou
do knihy vpisuje do kostí papíru:

ještě jsem mladá, večerní samota,
touha, zrcadlo a kartáč, to nic není.
Jenom noční hypnóza, chřestění kostí hadích nohou
které neexistují a přesto mě vábí
abych nemilosrdně padla do postele
jako pod kola spěchajícího auta nebo
jako pod smrtonosné vlny za silvíí plath.
lehnout a už nikdy nevstát!

Ale to nic není, jenom jednotné číslo.

když přece jen sjedu na sáňkách po všech sedmi pádech
do propasti obložené pupkatými buddhistickými zrcadly
jejichž strnulost, jejichž prázdnotu nenávidím
spustí se známé žalozpěvy pozorovatelů
o ženě poustevnici mezi nemocnými zdmi domu
jako hlasování zlomených hůlek stařen
podobné klapajícímu chrupu ohromné garbo která se sotva vleče
jako její věta „dejte mi všichni pokoj!“
bubnování hole se stříbrnou rukojetí ženy
která bude i za pár desetiletí stále
reagovat na dívčí jméno, něco mezi almou,
irenou, vesnou, ivanou, zrinkou, janou
ty drobné stařenky zesnulé v osamění v nějaké
usmolené vaně uprostřed pouště gospiče, kninu
pouště arizony a pašmanu
dívej se, dívej
nahá žena v ledové vaně, ledová vana je v ní
a pusté krajiny v psech dingo

na skříni vzniká fotografie kterou je potřeba roztrhat
na křižovatce s deseti rozbitými semaforly

přestárlé krásky leží ve vaně zadávané zelenou
pupeční šňůrou svých nenarozených děvčátek

A nikomu nic, jen to jednotné číslo.

když ledový vítr zavane nedělí
občas ty podivné stařeny s podlouhlou první osobou jednotného čísla
potkám na ulici, na tržnici, jak kulhají v martenskách
jejich mladé zelené oči a tváře krvácejí kapilárami a
a šediny padají v pramenech na chodník
z jedovaté kyseliny z úst mizerného města
jako symptom osudu těch kteří pronikli do hluboké studny bez okýnek
studny bez balkonů a vyhlídek
studny vyhloubené v plamenné černé zemi
pod mariánským příkopem
naplněné nehybnými vyvrtanými těly
osamělých stařenek,
které možná toužily do krve zakousnout svoji dvojnost,
do tvaru kříže,
do hliněného odlitku lásky, prosáknout do útrobu lásky,
do tepen a dodat protilátky své vzácné krvi která teče
po léta v umělé míze ze srdce prvního býka jednotného čísla,
jak se píše v jejich knize:
ale není, ale nejsou
ale není

(Přeložila MARKÉTA ZELENÁ.)

DORTA JAGIČOVÁ je chorvatská básnířka a spisovatelka. Narodila se v Sinji roku 1974 a vystudovala filozofii a náboženskou kulturu na Jezuitské filozofické univerzitě v Záhřebu. Jejím básnickým debutem byla sbírka *Plahta preko glave (Hlava pod peřinou, 1999)*, která v Chorvatsku obdržela uznávanou *Goranovu cenu pro mladé básníky*. Následovaly sbírky *Tamagoči mi je umro na rukama (Tamagoči mi umřel v náručí, 2002)*, *Đavo i usidjelica – ispovijedi (Dábel a stará panna – zpovědi, 2003)*, *Kvadratura duge (Kvadratura duhy, 2007)*. Obdržela i dvě mezinárodní ocenění – rumunskou *Velkou balkánskou cenu za poezii (2007)* a polskou *cenu Evropský básník svobody (2014)* – tu za poslední básnickou sbírku *Kauč na trgu (Gauč na náměstí, 2011)*. Je také autorkou tří povídkových sbírek – *Kičma (Páteř, 2009)*, *S tetovažom nisi sam (S tetováním nejsi sám, 2011)* a *Mali rječnik biblijskih žena (Malý slovník biblických žen, 2013)*. Píše i divadelní recenze, eseje a reportáže. Její verše a povídky byly otištěny v mnoha časopisech a antologiích a přeloženy do angličtiny, italštiny, němčiny, polštiny, rumunštiny, řečtiny, slovenštiny, španělštiny, turečtiny a dalších jazyků. Od roku 1999 je učitelkou divadla a ředitelkou různých studentských a ochotnických divadelních společností. Žije v Záhřebu a živí se psaním, překládáním z angličtiny a němčiny a výukou kurzů tvůrčího psaní.

Franciszek Nastulczyk

OSTROV

nalezl jsem svůj ostrov
nikdo jiný na něj nemá právo

takřka kulatý celý ze skal a písku
nedá se na něm žít

není na něm život viditelný prostým okem
není na něm nic viditelného prostým okem

jsou na něm hluboké rokle a planiny
příkré útesy a mírné pláže

to je všechno
ale to není všechno

na mém ostrově nejsou zákony
pravé úhly a rovnoběžky

ale je tu nekonečno písku
viditelnost od konce do začátku

CHLAD

chlad i když ještě není listopad
vybledlá zeleň trávy a nebe připomíná léto
ale já už si nepamatuji tvá slova a gesta
necítím tvé doteky
všechno zasypal šedý písek
písek prázdných dnů

zítra půjdu až tam kde se oblaka dotýkají země
možná se zvedne opona
a city budou prvotní a čisté
jako rosa na listech
jako voda v potoce
a ty se vrátíš celá nevyslovitelná a neuvěřitelná
budeš
na nezbytnou chvíli
ke zmrtvýchvstání světa

ranní déšť byl vlahý
plavaly v něm ospalé gymnazistky se znamínkem
v dekoltu
možná to byl můj sen
schovaný za novinami v autobuse
v poledne vyšlo slunce příliš pozdě
na nanebevstoupení
zůstala jen otupělost
vysychající kaluže a smutek z konce léta
z včerejšího měsíce nad cestou
stýskání po dobách kdy mi bylo čtyřicet
a myslel jsem si že jsem starý

ted'
dnešní dny jsou
jako škvára a popel
vstupuješ a nevracíš se
něco říkáš a není kdo by ti rozuměl
jako beton a ocel
jsou léta
nezměníš nic
to co bylo zapomenuto
špatné a zahanbující
se probouzí ve snech a v našem mlčení

hejno holubů na obloze
se zablýsklo a zmizelo
v zahradě na trávě leží podzimní slunce
a listí z ořešáku
nebe je tak vysoké
že chci vyskočit hlavou vzhůru
zadržuje mě jen teorie
přitažlivosti

(Přeložily BEATA BEDNÁŘOVÁ, MARKÉTA FUCIMANOVÁ a LUCYNA WASZEKOVÁ.)

NÁVRAT Z OLOMOUCE

klíč tažných hus
mezi kostelními věžemi
jdeme
jezuité a kanovníci
temné brány univerzity
planoucí buky chladné tesané schody
schody k posluchárně
K. si myslí, že slouží k výslechům
a zas tak se neplete
nasloucháme Chodasevičovým krokům na Smolenském rynku
tenkému pištění motýlů probodávaných
Nabokovovým entomologickým špendlíkem
zkoušíme pojmenovat nicotu a místo Tam
neuměle tlumočíme v různých jazycích
naše Tu
až do chvíle
kdy nám do okna střeňhlav
plnou rychlostí narazí holub
v sebevražedném náletu

(Přeložil ROBERT HÝSEK.)

FRANCISZEK NASTULCZYK. Polsko-český básník a překladatel české a slovenské poezie. Narodil se roku 1957 v Bystřici nad Olší v těšínském Slezsku. Maturoval v Československu, poté vystudoval pedagogiku a filozofii na Jagellonské universitě v Krakově, postgraduální studium informatiky na pobočce Lodžské Polytechniky v Bielsku-Białe a tělesnou výchovu na Vyšší správní škole. Od roku 1983 žije v Bielsku-Białe a pracuje jako učitel na základní škole. V letech 2002–2009 byl redaktorem literárně-uměleckého časopisu *Pobocza (Krajnice)*. Je členem Spolku polských literátů v České republice a laureátem cen v básnických soutěžích v Polsku i v Česku. Samostatně vydal osm sbírek: *Tam za pozornie przezrocystym powietrzem (Tam za zdánlivě průzračným vzduchem, 1993)*, *Czas i obecność (Čas a přítomnost, 1994)*, *Cmy i inne wiersze (Můry a jiné básně, 1997)*, *Jesien stulecia (Podzim století, 2000)*, *Przewodnik ślepego psa (Průvodce slepého psa, 2003)*, *Przypadkowa wieczność (Náhodná věčnost, 2006)*, *Hölderlin maluje (Hölderlin maluje, 2009)*, *Milion mściwych okrucichów (Milion mstivých střepů, 2014)*. V ostravském nakladatelství Protimluv mu v roce 2014 vyšel výbor z tvorby v překladu Lenky Kuhar Daňhelové pod názvem *Průvodce slepého psa*. Z češtiny přeložil například sbírku *Obývací nepokoje Petra Hrušky (Mieszkalne niepokoje, 2011)*, ze slovenštiny vyšel v jeho překladu knižní výbor básní Ivana Štrpky, překládá také Karla Kryla.

Małgorzata Lebdová

MUŠLE

otevřené prostory se vyjevují za dunami žena
s břichem zanechává stopy v písku mluví k břichu

tady na severu chlad je čerstvý štípe do očí sleduje
vlny ke kotvišti hladce připlouvají lodě balt je stále ve stadiu
mya nahé děti vědí co mají dělat sbírají lastury mnou
písek v dlaních zkoumají puchýře na kůži u mola nacházejí
velké mušle přikládají k tělům a mušle poslouchají jak v dětech
šumí pevnina

ČÁRY

(sourozencům)

zůstala po nás infantilní místa dřevěné kostky pouťová
cukrátka fotografie na kterých víme tak bezpečně málo

začínáme čarovat

trháme květy dřívějšálu odnášíme je do míst kde
jsme pochovali zvířata tak jim vzdáváme poctu
nepamatujeme si jména pouze emoce
a srst

v zimě zavěšujeme kousky slaniny na drát
krmíme mráz tukem

OZVĚNA

v potoce nacházíme nepodstatné artefakty času křeslo které síla
vody přinesla z horního konce vesnice kameny dáváš jim jména tíhu
*cítíš se jako Bůh? jak je ve středu Boha? jak je v bohu
Středu?*

cikánské mýdlo zasychá vetřené do kostnatých ramen slyšíme tátův
hlas jehož ozvěnu topíme ve vodě jako sousedi malé feny o několik
let později čtu różewicze *člověk je jediným stvořením
které stvořilo Boha který stvořil člověka* náhle se chci vrátit
k prameni vytáhnout ozvěny z vody aby na nás volaly

SÍRA A CHLAD

v igelitce mám dvě hřbitovní svíce procházíme dolů ztichlou vsí
po asfaltové páteři míváme knihovnu rozbitá okna potok
kapličku místa čekající na vzkříšení nebo svítání táta
si zapaluje cigaretu ostrý dým splývá s mlhou

na místě myslíme úplně na to samé pozorujeme
borovicový les jak od severu nahlodává zed' vydává zvuky
cítím že Temné tam má svůj brloh odpalují zápalku
je cítit síra a chlad táta se ptá *jsi?* nevím

(Přeložily BEATA BEDNÁŘOVÁ, MARKÉTA FUCIMANOVÁ a LUCYNA WASZEKOVÁ.)

MALGORZATA LEBDOVÁ. *Polská básnířka a fotografka, narodila se roku 1985 v Nowem Sączu. V roce 2006 jí bylo uděleno Tvůrčí stipendium města Krakova a stipendium Grazelli, v roce 2012 stipendium polského Ministerstva kultury a národního dědictví. Vydala básnické sbírky Otwarta na 77 stronie (Otevřená na straně 77, 2006), Tropy (Stopy, 2009), Granica lasu (Hranice lesa, 2013). Její verše byly přeloženy do angličtiny, češtiny, srbštiny, slovinštiny a rumunštiny. Doktorát v humanitních vědách obdržela za disertaci s názvem Utajená mluva obrazu. Role poezie v interpretaci současné fotografie. Vybrané příklady. Fotografuje a žije v Krakově.*

Tanja Stupar-Trifunovićová

CESTA

Spisovatel cestoval devět hodin
půl hodiny četl své povídky jeho žena podřimovala
jí se nelíbí jak on píše
jí se líbí jiný spisovatel
jako čtenářce, samozřejmě
spisovatelé totiž nejsou k líbení, ale k čtení

Jeníček a Mařenka se vydali na cestu
hledat pravdu
trousili drobký chleba aby se dokázali vrátit domů
ale drobký sezobali vrabci
a Jeníček a Mařenka zůstali celý život na cestě
kromě několika dní strávených v luxusním čarodějnickém hotelu
sladkého zapomnění které je mohly stát život

Spisovatel a jeho žena se ubytovali v drahém hotelu
který platil organizátor čtení
z té cesty byli ve tváři ztrhaní a bledí

ona s ním jela protože on má zdravotní problémy
večer vedle sebe leží v posteli celí ztuhlí a chladní
jako by očekávali smrt

Jeníček a Mařenka už léta sní o návratu
a když Mařenka začne vykládat o domově nebo navrhuje aby si postavili nový, jedno kde a jedno jaký
Jeníček ji utěšuje vyprávěním o člověku jakožto vykořeněné bytosti jejíž jistotou je levitace nad propastí
o níž nic neví pouze tuší že dům jeho bytí se bez základů vznáší ve vzduchu díky lásce
a že dům je vlastně cestou samou bláznivá Mařenka a že nemáš kam se vrátit ani odejít protože dům
chodí s tebou
všechno to jí Jeníček vypráví a potají pláče a sní o tom domě
který stál na počátku všeho
ještě před cestou

VŠEMOHOUCÍ OKO

Bože můj co je s Nadjou co je se Sanjou co je s Vanjou
kam ty ženy z fotografií odešly kam se vydaly
jestlipak jsou živé mají malé děti které něžně nosí na svých křehkých rukou
mají vrásky jako prodavačka za pultem na kterou zírám a v tom mi dojde
vždyť my jsme vrstevnice a ona si určitě myslí zatímco se kouká na moji bledou a unavenou tvář
jednu z mnoha a ona si myslí aspoň vypadám mladší a odpočatější
zatímco se řada zamračených lidí zmenšuje a zase zvětšuje jako had
který jí nakonec pohltí a odnese s sebou na věčnou dovolenou
A podívej na tu nádheru za pultem jak je teď veselá a plná síly a úsměvů

Bože můj co je s Nadjou co je se Sanjou co je s Vanjou
která z nich hrála na nástroj a snila o tom že absolvuje hudební akademii
odejde do velkého města a bude slavná
která z nich tančila před zrcadlem a svíjela se jako kočka
snila o tanečních pódiiích a publiku svedeném rytmem
která z nich chtěla psát knihy která chtěla koptu dětí
která z nich skončila po nervovém zhroucení na psychiatrii
a tupě zírám do nezadržitelně se blížící prázdnoty
jež se ptá která z vás snila o tom že bude žít

Bože můj co je s Nadjou co je se Sanjou co je s Vanjou
jestlipak jsou unavené odpoledne lehávají na gauči s nezbytným
jenom na deset minut jenom si zdřímnu odpočinu si uteču od všeho
na deset minut uvař mi kávu teď když skončilo to malé odpolední umírání
obejmi mě říkají někomu zatímco skládají nohy pod sebe a choulí se do klubíčka
jako malé holčičky k něčemu tělu
jestlipak jsou samy nosí brýle které se schovávají po bytě a nikdy nevíš kde jsou
zatímco v mlze chodíš a ohmatáváš noční stolky a vitríny
jestlipak je prostupuje je touha silnější než ony aby byly někým druhým někým třetím někým smělejší
řídí auto rychle dělají průvan v domě otvírají okna do pasu nahé
mění barvu vlasů mají někoho

Bože můj co je s Nadjou co je se Sanjou co je s Vanjou
zdlipak jsou našiv existují ty ženy strašně rychle je zapomínám jestli se právě tak jmenovaly
ta děvčátka na fotografiích poznala bych je kdybych je znova potkala
podle očí podle pohybů podle života o němž snily
budeme mít něco společného kromě toho falešného okamžiku
kdy se neobratně snažíme usmívat protože nás o to požádal fotograf
protože jeho všemohoucí oko nás v tom momentě uhranulo

ZÁPAS

Děti běhají v dešti v gumácích kaluže tolikrát opěvované se jim rozstříkují pod nohama
jako naše roky
já stárnu matko já stárnu synu
břeh je pro neplavce místo výkonu trestu odkud se dívá kam už se nedostane
ale šíleně mě láká

Jsem unavený matko některé země jsou příliš daleko nemám dětské oči
mám tmavé kruhy a červené žilky v oku mám ty známky
roků jako strom letokruhy oběžné dráhy kdy jsem spal kdy jsem nespál kdy jsem plakal
kdy jsem pil kdy jsem čekal až přijdeš a rozmístíš věci po domě po svém
a uvaříš oběd po svém a povíš mi jak bych měl žít po tvém
tak jak ani tys nemohla
ale víš že bych se měl
mít líp

Odcestoval jsem do daleké země daleko od tebe klokani co ti visí na stěně
v předsíni jsou mi teď bližší než ty a slunce svítí silněji hoří mi oči když mu běžím naproti
abych s ním odehrál zápas
se svými rychlými nohama se sluncem v zádech
jsem dobrý fotbalista můžeš obdivovat moje schopnosti matko zatímco sníš o tom že jsem malý
a slyšíš jak si koptu balónem o venkovní zeď domu jako bych ji chtěl rozkopnout
a dostat se dovnitř do tvého pokoje
neboj se o mě já jsem v té teplé zemi
nevěř telefonům ani pláči nevěř lidem obecně
to byl jen ještě jeden zápas
bratr a já jsme navždy tvoji chlapci
podívej smějeme se zarámovaní za popraskaným sklem na stolku
venku se rozstříkují kaluže pod nohama dětí
kapky jsou všude hlasy jsou všude
všechno stéká po okně do tvého snu
všechno je v pořádku matko
jsem tady

ŽIVOT SE ODEHRÁVÁ NA OKRAJÍCH

Život se odehrává na okrajích města
mezi usmrkanými dětmi které po kolemjdoucích pokřikují tati
a utírají si nos do matčiny roztrhané sukně

Život se odehrává na okrajích sukně
protože ruce dětí rostou ale předmět touhy se pořád stejně vlní před jejich očima
a rozdrážděnými nervy

Život se odehrává na okrajích nervů
v klopýtnutích v neviditelných zlomech kde kosti srostly jak měly
ale srdce ne a jeden zrádný prst vytrvale upozorňuje na klam v zrcadle

Život se odehrává na okrajích tvého prstu
který se náhodou potká s mým na okrajích knihy
která se předává z jedné ruky do druhé
ty okraje nikdy nesrostou v nich tepe
život silou infekce v otevřené ráně

Život se odehrává právě tady
na okrajích otevřené rány
tady se rodíš
rána zarůstá posmrtně

(Přeložila LINDA TESAŘOVÁ.)

TANJA STUPAR-TRIFUNOVIČOVÁ. Bosenská básnířka a spisovatelka. Narodila se roku 1977 v chorvatském Zadaru a vystudovala srbský jazyk a literaturu na Filozofické fakultě univerzity v Banja Luce v Bosně. Její básně a prózy byly přeloženy do angličtiny, dánštiny, francouzštiny, němčiny, polštiny a slovenštiny a publikovány v antologiích po celém světě. Je autorkou básnických sbírek Kuća od slova (*Dům dopisů*, 1999), Uspostavljanje ravnoteže (*Nalezení rovnováhy*, 2002), O čemu misle varvari dok doručuju (*Na co myslí barbaři u snídani*, 2008), jež obdržela několik cen a nominací, a Glavni junak je čovjek koji se zaljubljuje u nesreću (*Hlavní postavou je člověk, který se zamiluje do neštěstí*, 2009) – ta byla nominována na nejlepší bosenské básnické dílo roku. Naposledy vydala román Satovi u majčinoj sobi (*Hodinky v matčině pokoji*, 2014). Je redaktorkou bosenského literárního časopisu Putevi (*Poutě*) a žije v Banja Luce (Bosna a Hercegovina).

Petr Pustoryj

SOLÁŇ

(Anně & R. Malému)

moucha se sklem projít snaží
z půdy lezou kytky kostí
lilo celé odpoledne
na marné sněhu zbytky

že večerní lyžování?
psa bys nevyhnal
za záclonou cáry mlhy
v depu modrý portugal

depka padá na člověka
sotva leze jak ta moucha
jenom anna na pohledy
jako když se nechumelí
kreslí sluníčka

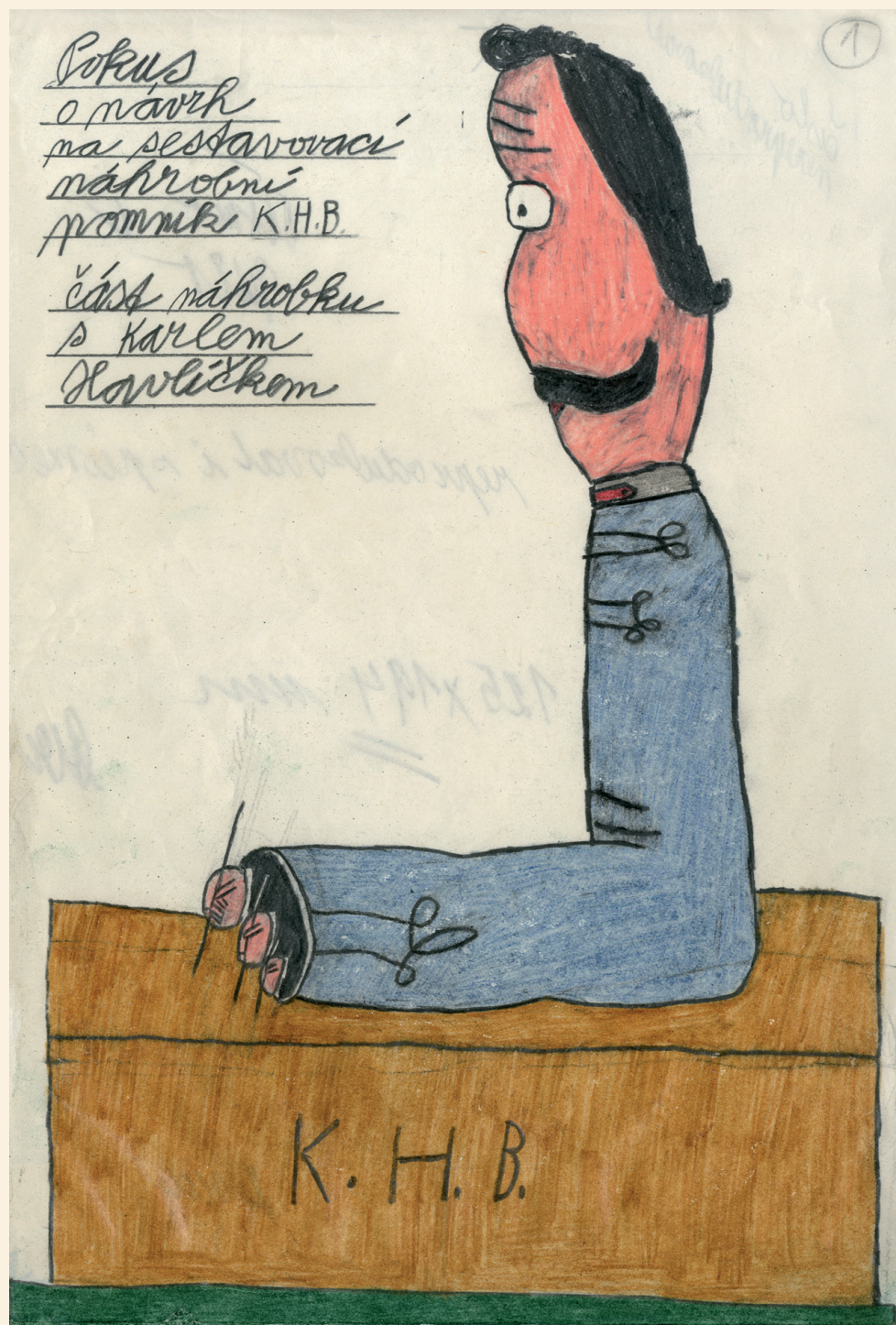
SOLÁŇ 2

s vypůjčenou čelovkou
hledá lidi

v marastu závějí
fotí bílou tmu
vratkou cestu k nim

trychtýř kadí
nový sníh
hory stojí na lyžích

ujíždějí
na chlastu

K. H. Borovský, Výbor z díla, Československý spisovatel, Klub přátel poezie, Praha 1990

Konrad Góra

HON JE BEZVÝZNAMNÝ. BARVIŠ SNÍH.

Hon je bezvýznamný. Barviš sních.
Zbavuješ se balastu. Moje oko
ztrácí trpělivost a veškerý tvar
a zaniká až k prázdným slovům.
A nezaplátí to Polák Žid.

Krevní destičky. Vyvolej negativ
natolik, abys chytil ten tvar,
ke všemu ve vzduchu, kterým Žid Polák
letí pryč, i když ve fotokomoře nechal oko.
Hon je bezvýznamný. Každé slovo
je revír. Padám na suchý sních.

A břemeno těla vykašlává sních
a do krku hladového jak Polák Žid
se vdírají skleněné vločky a za byvší slovo
kastrují ústa. Za skutečné tvary
v okamžiku existence, lepkavý negativ,
popel jazyka, ze kterého je oko.

Protože k pobavení mám latexové oko
a dva mosazné lusky, jenom slovo
může ze zbytků udělat ryby. Negativ
by ukázal víc, život se jako Žid Polák
rozmnožuje potmě. Sních
obrací tmu a zrealňuje tvar

honu. Z hor stéká tuk. Tvar závisí
na tom, co je považováno za negativ,
ne byvší světlo, věčný sních.
Žijeme jak každý druhý Polák Žid,
proto je hon bezvýznamný. Puště oko,
uzavřme příměří na slovo.

Ano. Zemřeme. Protože slovo
nepoloží na sních
hon. Oko
čistí negativ
uvnitř, tvar
Boha. Myslíš, že Žid Polák

o sobě znamená slovo? Polák Žid,
kterému oko vypaluje negativ.
Naší mršině dá tvar sních.

CESTA

Cesta je vykonávána pod sklem čočky,
v injekcích, napuchlá koule
ho znehybnila v podobenství
v půli přelomeného ptáka. Umírá nerozhodný
jako slunečnice. Protože žil jako slunečnice
ve světě mnoha sluncí.

PRO DUŠEVNĚ CHORÉ

(pro
choré

duše

pro
duše

s Bohem)

VÁLKA (PÍSEŇ LIŠEK)

Jsem tvoje horší stránka, hrubá chyba
v tvém skrývání, to já nechávám stopy
přímo u doupěte, a ty je stíráš vodou z puchýřů.

V norách toho borového lesa najdeš jen pyl a šišky.
Houby označují hroby. Souška: most
ležící na dnu, na bílém dnu, hlasitě štěkají srny,

hlasitěji lišky. Nepřítomnost barev neobsahuje zlo.
Zahrada a dům, přeludy.
Nezabíjeli jsme od posledního krmení.

MRTVÁ SRNA V MÁJI

Sen ohně. Svět rozdělený na popel
a vítr. Most se nikdy neodráží na
hladině vody. Člověk ve druhém postihne
jen tolik, kolik dokáže skrýt sám před sebou.
Naposled jsem to cítil jako malý smrad,
tu chuť nejdřív v ústech, až pak v sobě.
Žluč mrtvé srny na silnici
jako nit žlutku v postní polévce.

Žebra má venku, uši trčí jako radar,
který hledá vlnu unášející
její oči, jež jsou

Skyllou bez Charibdy. A mně je zase
16 let, nikdy jsem nic takového
neviděl a nepoznal: nesněží, ale
není zima a vítr míří
pro krev a zdá se mi, že kdybych se
podíval na hladinu vody, neodrážel
bych se na ní. Protože jsem z druhého
břehu, cizí, rychlý,
nepostižitelný. Ty dvě strany,
pomineme-li tělo, jsou identické, nikdy jsem si nemohl
zapamatovat, jestli utíkám, nebo se vracím,
když se na sebe dívám z toho druhého břehu.

MÝTUS

Lízej sníh
ze svých zmodralých rukou,
tvůj glejt
zahalí mlhou

oči celníků. A povolí ti všechno, protože ví,
že nepřežiješ zimu. Protože ze sebe vyvrhneš pravdu
tak předčasně, jako bys byl had, který musel svléknout
kůži, když ještě spal a trávil. V každé generaci jako
první předestíráš světu, že nemá žádné hranice, a
umíráš. Ale když se ze sněhu tvého semene
ve všech ženách dívá

on, jeho kati a my,
tak naše jediná šance je,
že v nás učiníš
to oslepnutí celníků.
Ale zatím se někdo
dívá na nás:
právě teď.

(Přeložil PETR MOTÝL.)

KONRAD GÓRA (* 1978) je rodák ze slezské vsi žijící ve Vratislavi, dlouholetý squater. České překlady jeho poezie
vyšly v *Psím víně*, *Kulturních novinách* a na serveru *Literarni.cz*.

ÚVOD DO TEORIE SKVRN

NESPOJITOST

Destilát řetízkuje – v bodech:
nejsi tu, abys držel řeč
v hranicích žízně. V trativodech
za zuby paměti dnům mizí vodoteč,
z partitur klíčí, dýmá vpád tich.
Tma nepřichází jen tak, zrát,
trochu si písknout: v rozepjatých
píšťalách říčí vodopád
bez vědomí a bez milosti,
kompresí k úplnosti
ztrát.

PÁLENÍ MRTVÝCH

usedlost sněhu vadne zima
do lůžek nehtů do dlaní
po kapkách vlévá fortissima
plápolá sny a vyzvání

je průtrž noci moc jsme pili
kaldery vteřin blízko rtům
zvon jemuž srdce odcizili
krvácí do tmy bílý šum

na úzkost zmrzly jinotaje
zestárla smrt i zápach dř
na stéblech setba jíní zraje
a zevnitř klove do žeber

NESPAVOST

Sedmý
pád otevřenou tísní
v písni vzpomínky
napadám
na každou notu
noc křišťálových hrotů

bublinky
dělají hluk
tam-ta-dam
a ze dna láhve
šklebí se Jahve
prý už nejsem kluk
přijdu hned
punk is not dead
v úterý
údery střed
opuchlý ret a hodinky
zubatá kolečka
nepřečkám
a pak: es kommt der Tag.

DUNĚNÍ

naposled
sled let slét
a s kobaltovou chutí
před námi neznámý
slovosled pnutí
tsunami

better dead than red

znějí tamtamy
jako jed
kréd
a ten hlas
mezi nás prostírá noc

LE MOT DE CAMBRONNE

dny byly sečteny už kdysi
v modlicím mlýnku spí si
lysý střed véd
tête-à-tête:
kdy jsi? včera-zítro-dnes
řídnoucí karé ustupuje vpřed
a přes

za horizont

zarudlé zátylky sluncí prchají před sny

a za našimi větami

přesný
mrazivý stříh

Óm

Ami go home

půjdeš s ním Maryčko Magdonova?

do nebes
vypálit chrom
a chromé výstřely zlom

vždyť kdo dnes zná
hliněné
akordy v moll

Kill 'Em All

a o rty aorty krocená: ne a ne

tak krutý vzdor je žert

vzdejte se
už se vám nestane

nic

a zkus říct: Merde!

MEANDRY

proudění
ve chvílích kdy jednotkou chuti je Ampér
pozdní sběr
jen se neposer
můj milý André
rudá melanž
ve světle lámané
francouzštiny koření
a kypí stíny proměnou er
vskřípěných do ohryzku
protisměr v hrdle vzkříšení
stisků atmosfér
z nichž barrique prchá
přes dvorky
vyštěkat tíseň přání
a malá rýha mezi pahorky
v dlani zraje k odevdání

PETRIFIKACE

zvyk

opět vzplála
sveřepá diagonála tmami
bezvadný jazyk origami
na vlásku
pro byvší otázku: a my?
přítomnost zvuku žvýká tóny
a nikdo víc nemluví
ani mé skutky
nedrží krok
a tvar
v obuvi na čas tak nezákonný
tok
jsem pan Kolalok až do dna jako vždycky
lihuprostý alkoholický svár siločar
ochránce sirotků a vdov
koktejl Molotov
zasychá v negližé
těhotným: kdo ví ....., že?

ZÁPISKY Z NEKROPOLE

Praha. Drahá, missa solemnis
z jemných perspektiv dvou tří piv
má říz. Prý piš. Aha! Na odpis
snahám. Makulatura. Raněný řev kura,
roduvěrný. Korektiv – jen černý:
Není všem dáno krvácet. Vibrace.
Na omak. Kdo není mág je Dán. Je dán
na dvacet, třicet let i přes. Poválet
vezdejší /dejž nám dnes/ Magadan
za ústy vychladými. Kdy cítíš rýmy?
Počátkům doslov dýmí: Život je pes.
Maličká rýmička. S.O.S. Nahoře bez
na hoře bezmoci nemrdá náš kněz
Moše Abeles z Waffen SS a jeho pravička
augur z drah ptakopysků větřící i dnes
amalgám – krizi středního starověku,
vichřici, ablaci, felaci, kremaci a strach.
Kdo chtěl psát o člověku?

Please...

Praha. Nahá Miss A. Solemnis
z temných perspektiv dvou tří piv
má říz.

FRÝDLANTSKÉ MOSTY

Vzdálený nápis

LEVNÝ NÁBYTEK ZE SRN

V okénku drnčící tramvaje

odlesk tvé tváře: jak ze srn?

Holocaust kopýtek metodou Thonet

náhodný mýtus k zatracení

Stejně i my dva

nejsme a nebudeme

v rytmickém drcení tkáně a kovu

průbojník dřeví čas

krev ve spáncích

rozpíjí smysly

a nejen na slovech

vznikají skutečné skvrny

MIROSLAV JANKŮ (* 1973), narozen v Olomouci, vyrůstal však v Ostravě, kde také vystudoval Ekonomickou fakultu VŠB. Od roku 1999 publikuje na internetu a příležitostně v literárních časopisech. Soutěží se programově neúčastní, vydání básnické sbírky se zatím úspěšně vyhýbá.

Georges Simenon, Maigret chystá léčku, Mladá fronta, Edice 13, Praha 1970

Pavlna Švandová | PŘÍTEL RAMON LLULL

V listopadu loňského roku si Katalánci v neoficiálním referendu připomněli, že nezávislost své země myslí vážně. Byť byl výsledek dle španělské ústavy neplatný, přece jen měli důvod k oslavě. „Ano“ samostatnému Katalánsku řekla naprostá většina zúčastněných. Vadou na kráse by mohlo být, že vhodit svůj hlas přišla jen polovina z celkového počtu oprávněných voličů. Letos ale bude mít tento hrdý středomořský národ důvod k oslavám opět. V červnu totiž uplyne 700 let od smrti velikána katalánského písemnictví a symbolu katalánské kultury vůbec, Ramona Llulla.

Život této výrazné postavy středověku, rytíře, dvořana, vědce, misionáře, orientalisty a tvůrce katalánské prózy, který se z prostopášného trubadúra stal mystickým pěvcem, jak ho charakterizuje Sigismund Bouška (1867–1942), který se Llullovi jako jediný u nás obšírněji věnoval a překládal ho, spadá do období rozkvětu Aragonského království a reconquisty Iberského poloostrova. Zemi vládne charismatický Jakub I. Dobyvatel, který se po neúspěšné snaze svého otce rozšířit říši od Pyrenejí dále na sever, vydává na moře a roku 1229 definitivně dobývá na Maurech Mallorku, kde se také, snad r. 1232, barcelonským šlechticům Ramon Llull narodil. S dobytelskými výpravami Jakubovými se tak po Středomořím šíří nejen kultura křesťanská, ale především jazyk, jazyk lidový – katalánský, který Llull povýší na jazyk vědy a literatury, a kterým bude ve svých textech promlouvat ke svému Miláčkovu.

Llullův život je naplněn dobrodružstvím a neutuchající prací, že je až s podivem, co dokáže jediný lidský život pojmout. Jeho dílo didaktické, filozofické, religiózní, přírodovědné a mystické nalezne své obdivovatele dokonce i u českých symbolistů. Cítí se snad fascinováni tím, jak dokonale dokáže v Čechách prakticky neznámý Llull skloubit svoji duchovní zkušenost se životem světské každodennosti, motiv tak typický pro jeho utopický román El Blanquerna?

O životě Llullovi se dozvídáme nejen z jeho autobiografického díla Vida Coetània (Život současný, 1311), které sepíše na sklonku svého života, ale i z řady jiných: Cant de Ramon (Píseň Raymundova, 1300) je bolestnou Llullovu zpovědí a lze ji považovat za jednu z prvních středověkých autobiografických básní. V básni Lo Desconhort (Hoře, 1295) jsme zase svědky Llullovy konverze a počátku jeho duchovní cesty, na kterou se vydává kolem roku 1263, kdy u něho propuká hluboká krize životních hodnot:

Když dospěv, okusil jsem marný tento svět,
i zle jsem počal žít i ve hřích vešel hned,
na Boha zapomněl a tělesně si ved;
však Ježíš slitovný si zlíbil, vést mě zpět;
já zřel ho na kříži a zjevení měl pět [...]

Do té doby Llull – trubadúr plně oddaný světskému životu – působí na dvoře mladého mallorského krále a přítele z dětství Jakuba II. Llullův přerod se stal námětem mnohých legend. Urputné Llullovo dvoření krásné Ambrosii zaujalo dokonce i českého symbolistu Zeyera. V úryvku jsme svědky, jak se ho tato zbožná dáma snaží přimět k nápravě:

S koně dolů! Pokořte se
před Bohem a jeho knězem!
Bijte čelem tvrdou dlažbu,
kajícně ji slzou kropte!

(RAMONO LULLO, 1882)

Po svém obrácení a silně ovlivněn životem Františka z Assisi odchází Llull do ústraní a deset let se věnuje usilovnému studiu, do kterého zahrne i studium arabštiny. Dostatečně vzdělán, začíná sám psát. Z autora dvorské lyriky se stává trubadúr Boží, a započne tak dílo neskutečně obšírné a tematicky různorodé. Uvádí se až 260 děl! V této době také vzniká jeho první mystické dílo Llibre de contemplació en Déu (Kniha o kontemplaci v Bohu, 1274), které vyvrcholí v Llibre d'Amic e Amat (Kniha o Příteli a Miláčku) a Arbore de filosofia d'amor (Kniha filozofie lásky, 1298). V pojetí Knihy o Příteli a Miláčku, sestávající se z 366 krátkých pojednání určených ke každodenní meditaci, můžeme vysledovat vliv trubadúrské lyriky, hispánských súfiů a konečně i biblické Písně písní.

Tázal se Přítel Miláčka, není-li v něm žádná věc zbylá k milování: a Miláček odpověděl, že čím by se láska Přítelova mohla rozmnožiti, je milování.

Lživí pochvalkáři tupili kdysi Přítel v přítomnosti jeho Miláčka. Měl Přítel trpělivost a Miláček spravedlnost, moudrost a moc. A přítel zamiloval si více býti tupen a kárán, než býti něčím u falešných tupitelů.

Do stejného období připadá i osvícení, které prožívá na mallorské hoře Randa, kde Llull během těchto deseti let pobýval, a které mělo být podle něho podnětem k vytvoření jeho Ars (Umění), filozofické kombinatorní metody sloužící k obrácení nevěřících, kterou rozšiřoval, upravoval a obhajoval po celý svůj život.

Llull tvoří s hlavním záměrem, jak sám uvádí v úvodu dalšího svého díla El llibre de les bèsties (Kniha o zvířatech, která je součástí encyklopedického díla Fèlix), „pro obrácení bezvěrců a křesťanům dát dobrý příklad“. Již v roce 1276 získává od papeže bulu pro založení kláštera Miramar, kde mají být budoucí misionáři vzděláváni a vyučováni cizím jazykům, především arabštině.

Zásadní dílo je bezesporu duchovní román zasazený do měšťanského prostředí Lo romanç d'Evast e Blanquerna (1283), který Llull napsal v duchu v té době populárních francouzských románů, snad se záměrem přiblížit tak svůj životní ideál širšímu publiku, a jehož součástí tvoří Kniha o Příteli a Miláčku. Mladý Blanquerna se rozhodne zasvětit svůj život Bohu, což se setkává s nevolí jeho rodičů, kteří se ho snaží od jeho záměru různými způsoby odradit. Do cesty mu staví i sličnou sousedku Natanu, která ale pod tíhou jeho argumentů sama na světský život rezignuje a vstupuje do kláštera. Skutečnost, že Blanquerna není potulný rytíř pohybuující se po lesích a hradech, ale měšťan, je na svoji dobu nová a svědčí o měnící se společnosti na sklonku 13. století, kdy roste význam měst.

Llullův život je vyplněn nejen misionářskými cestami, ale i neúnavným putováním po politických a kulturních centrech Evropy, kde se snaží přesvědčit monarchy a papeže o svých záměrech a představách, především pak o velké potřebě škol pro misionáře na způsob kláštera Miramar, ale víceméně neúspěšně.

Na konci života cítí zklamaný Llull neutuchající potřebu vydat se opět šířit Písmo svaté mezi bezvěrci, což se mu stane osudným. Jako již několikrát předtím při svých misionářských cestách je vyhnán a kamenován. Na zpáteční cestě z Tunisu pravděpodobně v červnu roku 1315 umírá.

Blahořečen je papežem Klementem XIII. 19. února roku 1763.

POZNÁMKA:

V textu jsou použity úryvky z Knihy o Příteli a Miláčku, kterou přeložil a o komentář doplnil S. Bouška.

ZDROJE:

CASAL, Glòria, LLANAS Manuel et al. Literatura catalana amb textos comentats. Barcelona: Edicions 62, 1983, 423.

BOUŠKA, Sigismund. Ramóna Llulla Kniha o Příteli a Miláčku. In: Llull, R. Kniha o Příteli a Miláčku. Praha: Malvern, 2004. s. 55–150.

GADEA, Ferran. Introducció. In: Llull, R. Llibre de les bèsties. Barcelona: Proa, 2002. s. 7–48.

LLULL, Ramón. Kniha o Příteli a Miláčku. Přel. S. Bouška. Praha. Malvern, 2004. s. 166.

PUTNA, Martin C. Misionáři pouště, to jest Raymundus Lullus, Ernest Psichari, Charles de Foucauld, Antoine de Saint-Exupéry, sestra Marie od Ukřižovaného a ti druzí čili románské výpravy do Afriky a jejich český ohlas. In: Souvislosti 3–4 (1998).

DOSTUPNÉ:

<http://www.souvislosti.cz/497mcp.html>

Pavlna Švandová, autorka, je katalanistka.

NA SVATÉHO MIKULÁŠE

Na jižním Valašsku má zvykosloví hluboké kořeny. Uvědomil jsem si to znovu, když jsem slyšel o příhodě z mikulášské obřadní obchůzky v jedné obci. Na zlatovlasého anděla tam prý dorážel silně podroušený čert: „Když mně nedáš dneska, tož už nikdy!“ Moc okamžiku, síla obřadu, vědomí tradice. Pokora i pýcha. „No a v tom Nedašově,“ vyprávěl mi známý, „včera za autobusovou zastávkou suložil čert s andělem.“

•••

Hřbitov je vysypaný
čerstvým sněhem.
Tolik stop!

V sousedství mohutných buků
nová výsadba
posmrkává.

27. 12. A 21. 9. 2014

UKÁZKY ZE ZÁPISKŮ ANTONÍNA PECHANCE Z LET 1869–1887

Ve zlínském archivu je uložen velmi zajímavý pramen: zápisky klobouckého soukeníka Antonína Pechance z let 1869 až 1887. Autor těchto zápisků se narodil 8. října 1837 v čp. 129 jako syn soukeníka Antonína Pechance a jeho ženy Anny, dcery Antonína Pechance. Dne 3. února 1869 slavil Antonín svatbu s dvaadvacetiletou Rozálií, na podzim toho roku se usadili v Zástodolí na čp. 21. Deset let se ale manželé nedočkali dětí. V roce 1880 se ale manželům narodil Jan (ve věku 34 let padl na ruském bojišti v první světové válce), o rok později Anna (1881–1966), potom Františka (1884–1885), Antonín (1886–1887) a jméno Antonín dali také dalšímu synovi (1889–1898). Antonín Pechanec zemřel 18. listopadu 1918, jeho žena Rozálie pak 20. listopadu 1923.

Budeme-li chtít Pechancovy záznamy žánrově zařadit, nedobereme se jednoznačné odpovědi. Zprvu mají charakter řeckně rodinné kroniky. Antonín Pechanec si začal pořizovat své zápisky v roce 1869, tedy v jedenatřiceti letech, zjevně v souvislosti se svatbou a především počátkem samostatného hospodaření. Autor v nich každý rok charakterizuje počasí, a to zřetelně v souvislostech se zemědělskými pracemi. Svým způsobem byla fixace zkušeností a pozorování životní potřebou, jistě mohly být hospodáři dobrou pomůckou. To, že se soukenická obživa do zápisků promítá jen výjimečně, lze interpretovat v kontextu postupného úpadku soukenické výroby ve městě a v kontextu Pechanova sociálního postavení: v obživě rodiny sehrávala zemědělská výroba podstatnou roli. V započatých zápisků vnímáme úsilí nového hospodáře o dobrý chod hospodářství. – Za léta 1869, 1870, 1871 a 1873 můžeme také sledovat finanční vydání: základní vybavení nové domácnosti v Zástodolí čp. 21 (1869), různé opravy obytných i hospodářských objektů a jejich dovybavení (1870, 1871 a 1873). Také tyto informace nám dokreslují Pechancovo postavení v rámci kloboucké společnosti: patřil spíše k nepříliš zámožné řemeslnické vrstvě, což myslím poněkud zvyšuje hodnotu zápisků. Třebaže nebyl exponovaným protagonistou života města, prostřednictvím jeho zápisků se nám otevírá pozoruhodný svět mnoha klobouckých rodin. – Po roce 1873 zápisky na pět let ustávají, aby byly obnoveny v roce 1879, impulzem zjevně bylo úmrtí obou rodičů. Ale tehdy začaly konečně přicházet i děti: do rodiny přibyl malý Francek, syn svobodné matky Terezie Fojtíkové, a byl také počat první syn Jan. Rok 1880 je obdobný jako někdejší roční zápisy, z rodinných událostí vedle narození syna Jana Pechanec uvádí koupi pole na Výmolech. V roce 1881 přichází v zápiscích významný zlom. Po záznamu o sčítání lidu čteme krátké zápisy o lednu a únoru, v říjnu 1881 se pak manželům Pechancovým narodila dcera Anna a od konce října začínají pečlivé a soustavné zápisy po jednotlivých měsících. Tady rodinná kronika získává diaristický charakter; vedle pozorování počasí samozřejmě nechybějí všechna rodinná narození a úmrtí (vedle toho ale Pechanec zapsal k říjnu 1885 i onemocnění krávy, kterou proto museli zabít, a koupi jalůvky v Srní v lednu 1886). – Z důvodu nejednoznačnosti žánrového zařazení textu se mi jako jeho nejvhodnější označení jeví pojem zápisky.

V zásadě jsou Pechancovy zápisky privátní. Nemají ambici založit rodinnou kronikářskou tradici, nejsou určeny čtenářům, jen snad členům rodiny. Privátnost a uzavřenost ve světě rodiny a vlastního hospodářství se odráží i v minimálním sledování dění ve městě. Komunálních věcí zachytil Pechanec jen několik: soupisy obyvatel, výročí papeže, posvěcení nového hřbitova, posvěcení kříže pod Červeným domem, požár dvou stodol v Zástodolí, slavnost Božího těla, svěcení praporu spolku vojenských veteránů a vojenské odvody.

Z Klobouk, ale vůbec z jižního Valašska představují zápisky Antonína Pechance ojedinělý autentický materiál, vzácné svědectví o době, o mentalitě a mikrosvětě klobouckého měšťana. Jsou cenné nejen svým svědectvím historickým, ale mají vysokou hodnotu z hlediska etnologie (předkládané zápisky jsou mimo jiné důležitým zdrojem informací o hospodaření na jižním Valašsku ve druhé polovině 19. století), filologie a dialektologie, stejně tak ale třeba také z pohledu historické klimatologie (zvláště pro oblast jihovýchodní Moravy).

ZÁPISKY ANTONÍNA PECHANCE

V roku **1869** 3.ho února ve středu a ve čtvrtík naše svadební veselost odbývaná byla, protože v tom roce trefilo v úterý Hromic. O tom roce 23.ho října odstěhoval sem sa z domu [do] Zástodola a v tomto měsíci 27.ho napadlo sněhu a byla dobrá zima. 5, 6 dní trvala, ale zem zamrzlá nebyla. Potom začalo pršet a blato sa dělat. Před svátky a ve svá[t]ky největší blato bylo a na naše dílo nijakého odchodu nebylo.

V tom roce sem vydal za své nářadí:

..... r.[ýnských]	
od stola	2-50,
od lav	.2,
od ložnice	4-50,
od truhly	5-50,
2 sesle	.2,
za policu	2-40,
za stravňu	3-50,
od 5ti obrázkových remů	3-40,
za desku lokšovú.	.1,
za hodiny	3-80,
za lanpu	1-10,
taksu sem dal.	30-62,
od bednářa za náčení	.5,
toho dohromady je	65-32. ¹

V roku **1870** byla konsk[r]ipcí, popis lidu: Anton Pechanec rozený v roku 1837 4.ho října, Rozárijna 8. září [1]846. V tomto roce sa začalo set až v poslední čtvrti března a selo sa až do posledního apríla, protože bylo vesno mokré a nepohodlné. 24.ho mája sme platili vlnu 63 a 64, na druhý deň 65 a 66. Jaké bylo vesno, takové byly aj žňa, mokré. Obila pěkné, ale málokeré bylo suché a neporostené. 25.ho října v tomto roce bylo vidění večer na obloze. Začátek toho vidění byl na východě, udělaly [sa] takové zápal, jak kdyby tam velice hořelo. Potom v 7.mú nebo 8. hodinu [sa] ty zápal roztahovaly k půlnoční a k západní straně a tak veliké byly, až sa od nich osvěcovaly stěny. Tak to vypadalo, jak by od západu slnce vychodit mělo. Mezi tyma zápalami sa dělaly takové pruhy jak stlpy, a ty sa měnily. Najprv byl červený tmavý, potom tak bledý a velice světlý. Tak ta obloha vypadala, jak kdyby celá v ohni byla, někdy věcej a někdy meněj hořela. A ty pruhy, to sa v očách z něho sa udělaly a tak sem a tam sa pořád přebíhaly, do půlnoci to trvalo. 26.ho října byla v noci veliká búrka s deštěm a krúpami, 28.ho jich bylo vidět na horách, jak sněhu pršalo, až do konca měsíce. [V] listopadě tak pršalo, že tom konca nebylo. Zemňáků te[h]dy moc bylo, pro mokro jich možné kopat nebylo. Eště v roráty lidé kopali zemňáky, zimy ani mrazu nebylo. Na Ondřeja začalo mrznút. Za dva dni [k]deco přemrzlo, co do tej doby vody, a našeho díla zbývalo, za dva týdně toho chybovalo. Před svátky a ve svátky [k]deco přemrzlo, naše dílo odchodilo.

Vydání v tomto roce na potřebu pro můj obchod:

z kameňa od násypu	2-10,
za dřevo sušicové	5-25,
za táčky a od nich	2-80,
za šlenér a zámečníkovi	12-70,
na dostání peněz	2-65,
za desky Vítkovi	.6,
vědro pro vodu	-80,
za dřevo sušicové	6-66,
cívky hrubé a drobné	2-40,

útraty	.6,
za tihlu	.8,
za súdek	6-50,
za vápno	1-40,
od stravně	1-70,
dohromady je toho	64-96.

(..)

V roku **1872** byla zima bez sněhu a zem zamrzlá nebyla, až do Hromic bylo bez sněhu. Už sa zdálo, že sa na saňách ani nebude jezdit. O Hromicách napadlo trochu, ale nejzdilo sa po něm ani dva týdně, a zas to pustilo a už sa víc nemětlo, ani potom nepršalo. Lidé pravili mezi sebú: kdy má byt zima, te[h]dy je teplo, a kdy bude mět byt teplo, te[h]dy bude zima. Ale to bylo jináč, lidé nevěděli nic. Bylo tej zimy aj toho sněhu málo, ale jak to pustilo, začalo dobře vysychat a bylo dobře teplo. 9.ho března sa začalo set. Jak nastal apríl, to bylo teplo aj horko. Búrky chodily, strom kvetl a tráva tak růstla, že jí mohl o Juří kde chtěl nažat. Od půl t.[oho] měsíce páslo sa, na poli bylo paše a trávy moc. To bylo k podivení, když byl strom okvetený, už kmín v apríli kvetl. Co sa lidé napovídali, jaké to bude, a ono nebylo ani jednej přehánky aprílovej ani nijakého ochladu nebylo nic. Pěkné to bylo vesno a teplé, zkáza nepřišla na nic.

Rok nový 1873

Rok nový a deň ten byl pěkný a teplý, ale druhý deň byl pěknější a teplejší, když lidé na Přisadniskoch kopali. V horách suchý list hrabali a vozili. Cesty a chodníky tak suché byly, když lidé bosky po cestách aj po horách chodili. A do Třech králů už celé Přisadniska zkopané byly.

Vydání v tomto roce	f. [zlaté]
za vůz sem dal	13-50,
za železo na vůz sem dal	24-20,
za řetázky bokové	5-20,
za hemčuch a za luše	1-60,
kovářovi od okutí	18,
dohromady koštoval 62 f. [zlatých] 50 x. [krejcarů] ten vůz.	
Na ráfy sem vzal na zadek	63 lb. [liber],
na předeck	54 lb. [liber],
na krance, pásky a rýnky	45 lb. [liber]. ²
K pluhu za kolečka s nápravú	1 f. [zlatý] 60 x. [krejcarů],
za pluh a od plužných koleček	10-50,
za saně sem dal	1-60,
od okutí saní	1-20,
od přepra[v]ování pluha	1-60,
za bečku sem dal	.8,
brány koštovaly	.7,
dohromady j[e] toho	31-50.
Z přioraných obecníc sem platil	1 f. [zlatý] 18 x. [krejcarů].

Tatíček

V roku **1879** ze dně 27.ho na 28.ho června o 2 hodinách po půlnoci, trefilo z pátku na sobotu, svůj život dokonali a 29.ho odpoledna na Petra [a] Pavla pohřeb měli. Nemoc měli takovou, celú zimu jim nohy zapúchaly. Dobře jedli, pili, pořád si stěžovali, ale dělat nemohli a ležat nechtěli, jenom z těla sa tratili. 1.ho dubna ponajprv knězem zaopatření byli, ale ještě aj potom s námi sedávali a po chvílách v karty

¹ Ve skutečnosti činí součet 67 zlatých 32 krejcarů, tedy o dva zlaté více.

² Tj. celkem 90,7 kg.

hráli. Až ten poslední měsíc nadobře ležali, aj pod sebe dělali, a tak svůj živ[ot] dokonali dně ze 27.ho na 28.ho v desátú hodinu před půlnocú.

Maměnka v roku 1879 ze dně 3.ho na 4.ho října, také to trefilo z pátku na sobotu, o 10 hodinách před půlnocí svůj život dokonali. Na deň mého narození oni mrtví ležali a 5.ho října, bylo to v nedělu, odpoledna o 5ti hodinách pohřeb měli. Jak onemocněli, do 8 dní na zapálení mrtví byli. V tej nemoci do poslední hodiny paměť měli.

Dně 7.ho prosince v roku 1879 ráno v 10. hodinu byl Francek narozený, odpoledna křtěný, protože to bylo v nedělu.

Dně 13.ho dubna v roku 1880 v devátú hodinu odpoledna byl Jan narozený. A trefilo na ten deň úterý a 14.ho dubna v středu byl křtěný.

V roku 1880 kúpil sem od Machale na Vým[olech] rolí za 390 rýnských, taksu sem dal 17, notářovi 10 zl.[atých], 17-50, dohromady 417-50 to rolí koštovalo.

V roku **1881** dně 3.ho ledna sme kopali na Přisadniskách, eště ani podobné na zimu nebylo. Až na Tři krále dobře mrznút začalo, ale sněhu nebylo.

Konsk[ri]jipcí dně 4.ho ledna roku 1881:

Anton Pechanec, narozený dně 5.ho října roku 1837,
Rozárijia Pechanec, narozená dně 9.ho září roku 1846,
Jan Pechanec, narozený dně 13.ho dubna roku 1880,
Franc Fojtík, narozený dně 7.ho prosin[ce] roku 1879.

Celý leden bylo skoro bez sněhu, ale mraze byly veliké. 30.ho polevilo, ale zamrzlé dobře bylo. Únor byl bez sněhu, jenom byl někdy poprašek, zamrzlé dobře bylo, jasno. Přes deň byl větr polední, jak slnce zašlo, byl půlnoční. Celý únor sa vozil hnůj na vozoch, na saňách nic.

Dně 21.ho října v roku 1881 ve čtvrtú hodinu 3. byla Anna narozená odpoledna, trefilo na ten deň pátek, a 22.ho byla křtěná, v sobotu.

Dně 28.ho říj[na] bylo velice zima a 29.ho bylo hezky od rána až do večera zamrzlé a 30.ho namétlo sněhu. Tento rok bylo moc ovoce, najvíc hrušek. Zemňáků bylo moc, ale místami byly velice hnilé. Obila, co byly skoro zaseté, bylo veliké sucho, byly zaschlé a zarazené. Dně 29. t.[oho] m.[ěsíce] kúpil sem 9 mázů slivovice³ za 60 x. [krejcarů].

Listopad. Dně 1.ho listopadu na Vše svatě byl posvácaný nový kerchov. Te[h]dy bylo sněhu nameteného a zima bylo velice. Z druhého na třetího byl veliký mráz, okna byly nabílo do vrchu zamrzlé a zela ještě nebyly posbírané ani zemňáky vykopané. Sněhu bylo nameteného hezky. 4.ho v noci trochu polevilo. Zamrzlé dobře bylo, ale sněhu nebylo. Ten deň 4.ho ještě škřiváci v krdeloch létali, co si žiro hledali, ale kopno nikde nebylo, krtice velice a veliké kopence ryly. Dně 6.ho začalo to púšcat a poprchat, 10.ho pršalo, oteplilo sa a pustilo to. Do plna měsíce bylo zima a z plna to začalo púšcat a teplej bylo. 9.ho a 10.ho slnce svítlo pěkně a teplo bylo. Dně 10.ho listopadu sme dokopali zemňáky. 13.ho bylo teplo a v noci pršal déšť. 19.ho a 20.ho jasno, mráz a chladno, potom bylo teplo až do první neděle adventní. Od 20.ho teprú sa list vozil, až nastal nový měsíc na světle. Od první neděle adventní bylo pěkně teplo, teprú sa list dobře vozil, aj dost sucho. Vozil [sa] až do druhej neděle, cesty byly tak suché jak v létě, dobytek sa pásal celý te[n]to týdeň. Aj Přisad[n]iska byly už celé zkopané. Čase byly pěkné, co kdo chtěl, to mohl v poli dělat do 4.ho prosinca. 5.ho trochu posněžilo a mrzlo. Tak sa zdálo, že už chytí veliká zima. Trvalo to až do 11.ho a 11.ho byl zas jarní deň, bylo po zimě. 17. a 18.ho začalo mrznút větrem poledňovým, potom sa začalo mést a na svátky chytila dobrá zima, ale sněhu bylo málo. Potom sa zamhlilo a mrzlo až do konca roku.

(..)

³ Tj. 12,7 litru.

Rok nový 1887

Leden. 1. zima, často sněh. 6. zrána bylo levno a přes deň pršal dejšť, sněhu bylo málo. Na [J]méno Ježíš byla veliká zima a sucho, trvalo to celý měsíc. Sucho bez sněhu, noci jasné a dni krásné až do posledního.

Únor. 1. a na Hromice polevilo. 4. a 5. bylo zamhlené a zima, 6. a 7. sněžilo. Zdálo sa, že namete, ale nenamétlo ani na dlaň. 8., 9., 10. byly veliké mraze a zas to pustilo. Ztratilo sa to, ten snížek. Sněhu nebylo do Vánoc ani po Vánocích. Od 13. do 19.ho dni byly krásné, noci jasné, mraze silné. 19. a 20.ho namétlo moc sněhu, že ho nebylo celú zimu. Z 23.ho na 24. v noci napadlo moc sněhu. 26. bylo moc mhlí, 27. pěkně.

Březen. 2. bylo moc mhlí. 3. a 4. teplo, púšťalo. 5. pršala mhlá, 6. zamračeno. 11. bylo zamhlito, 12. zamhlité a sněžilo. 13. zima bylo. Na sv.[atého] Josefa byla veliká zima. 23. pršalo a veliké povětrí bylo. 25. větr poledňový, zamhlité a zamračené bylo aj trochu prcholilo. 26. pršalo a byla aprílová přeháňka. 27. zamhlito a pršalo. 28., 29. tu pršalo, tu sa mětlo a hned slnce bylo, ale najvíc blata bylo. 30. krúpy s dejštěm, 31. dosti příjemno.

Duben

1. dubna zrána poprašek, jasno a dobrý mráz. 2. veliký poledňový větr a velice vysychalo, 3. zas zima bylo. 4. začali sme orat a 7. byla už búrka a blesk. Svátky velikonoční byly krásné. Zdálo sa, že zimě a blatu konca nebude. Oračky byly lehké, ale spodek byl mokrý, velice dusný. Lehko to nešlo, protože sa to lepilo. Vláčilo sa raz, místem.

Dně 10.ho dubna roku [1]887 ráno o 8. náš Antoš dokonal. Trefilo to na velikonoční nedělu. Nemocný byl od Vánoc na kašel, a tak kašlal, že až v něm mrtvý ostával. To mu přešlo a zdálo sa, že mu nebude nic. Ale 19. března zas dostal kašel a těžké dýchání, přestal jest a za 14 dní bylo po něm. Ty fluse ho zadusily, po smrti mu z nosu tekly, 10. dubna. Starý byl 9 měsíců, 14 dní, 14 hodin a čtvrt. Pohřeb koštoval 7 zl.[atých] 4 x. [krejcarý].

14. pršalo, 15. sněh, 16. a 17. velice zima. 19. pršalo, pršalo a velice namoklo. 22. a 23. zas pěkně bylo. Na Juřího byla búrka, na Marka hřimělo aj pršalo. 26. byla búrka, krúpy a leják. 27. pršalo celý deň, teplo bylo. Dně 4.ho dubna sa začalo set, oračky byly sypké aj dost suché. Do půl měsíce bylo sucho, od půl měsíce až do konca velice mokro. 25.ho sem dosel. Doseť nebylo.

Máj. 1. máje bylo pěkně. V první týdeň tohto měsíce začal strom velice kvést, ale často pršalo. 7. byla búrka a s lejákem. 8. pršalo celý deň. Zemňáky sa pro mokro posadit nemohly a ještě ani lidé zaseté neměli pro mokro. My sme dosadili zemňáky 11. mája. V druhém týdni tohto měsíce velice strom všecek a všady kvetl. Lidé ještě seli, zemňáky sadili, ale tento týdeň posadené nebyly. 15. a 16. bylo teplo, ale jařiny sa už velice kazily a jateliny nijak rúst nechtěly, enom tráva. 18. búrky, místami s krúpami. 19. chladno, 22. búrka a krúpy. 23. ledový mráz, zemňáky byly pozíblé a odpoledna bylo moc dejšťa. 25. pršalo celý deň, pro mokro nechtělo nic rúst. 29. zamračeno a chvilkami prcholilo, 30. pršalo poma[-].

Červen

1. byl mráz. 3. búrka s lejákem, 4. a 5. pršalo. 3 dni pěkně bylo a 9. pršalo. Začaly sa okopávat zemňáky. 11. a 12. sa okopávalo, 13. moc dejšťa bylo. Od 16. až do 19.ho ochlad a dejšťa, tepla žádného nebylo. Teprv 25. a 26. bylo krásně a teplo. Z jatelin místama nebylo nic. Od 25. bylo pěkně až do posledního. Sena sa krásně sklúzaly, ani búrky ani mračna žádného při nich nehonily.

Červenec

1.ho krásně a teplo. 4. a 5. horko, navečer přišla búrka s dejštěm. Zas sucho, až 10. silný déšť s búrky, aj hezky zamoklo. Pak horko a sucho, až 21. ráno búrka a silný dejšť. 23. zas ráno pršalo, hříby nic nerústly. Na Jakuba bylo bez mračen. Horko a sucho bylo do posledního.

Srpen

1.ho horko, 2. ráno búrka, dejšť. Potom sa ochladnělo a přeprchalo, ale větrem půlnočním sa to rozešlo. 7. zas teplo bylo. 10. pršalo, potom sa ochladnilo. Potom horko bylo, búrky žádných nebylo, aj povětrí hrubé bylo. Před Nanebevzetí[m] Pan[n]y Marije moc nažatého bylo. Tak sa mračilo, zdálo sa, že jak začne pršat, že nepřestane. To sa vymhlo a nepršalo. Tento rok jak sa zasel, oračky byly lehké. Ale ty jařiny jak schodily, takové byly špidlaté, obzv[á]ště jačmeně a ovse. Ale [k]dyž sázali, také nebyly

nijaké jačmeně, víc v nich bylo ovsihy jak jačmeňa. Ovse byly krátké. A bylo velice sucho a horko. Bylo to zaschlé, jedni lidé neměli z jarého nic. Rži byly pěkné, zemňáky byly tento čas na mňat velice urostené. Podneško žňa byly pěkné. Do 15. vičáky byly krásné. Konec časů. Do tejto doby byly čase. Dně 16. na 17. v noci byl teplý větr, rose žádně. Začalo blýskat, mračit a pršat 2 dni. Zmoklo moc na poli, bylo to špatné, černé. 20. čas, 21. zamračeno. 22. pršalo a na poli černalo a hnilo. 23. obrátil horní větr a zas sa vyčasilo. Obila už tak pěkné nebyly. Potom sa vyčasilo a veliké sucho bylo. Až do posledního byly veliké horka.

Září

1.ho pěkně a veliké sucho. 4. byla bůrka v noci, ale dejšťa málo. Zas horko, 8. zamračeno. 9. chladný větr, velice zavalené, v noci pršalo, zima bylo. 10. odpoledňa čas, 11. zas byl čas. Potom celý týdeň bylo horko a sucho veliké. Ze zel nebylo nic. 18. byla bůrka s dejštěm. 19. bůrky na vše strany a hromobití, místama přivaly. 20. pršalo a ochlad, 21. chladno a deštivo, mraze.

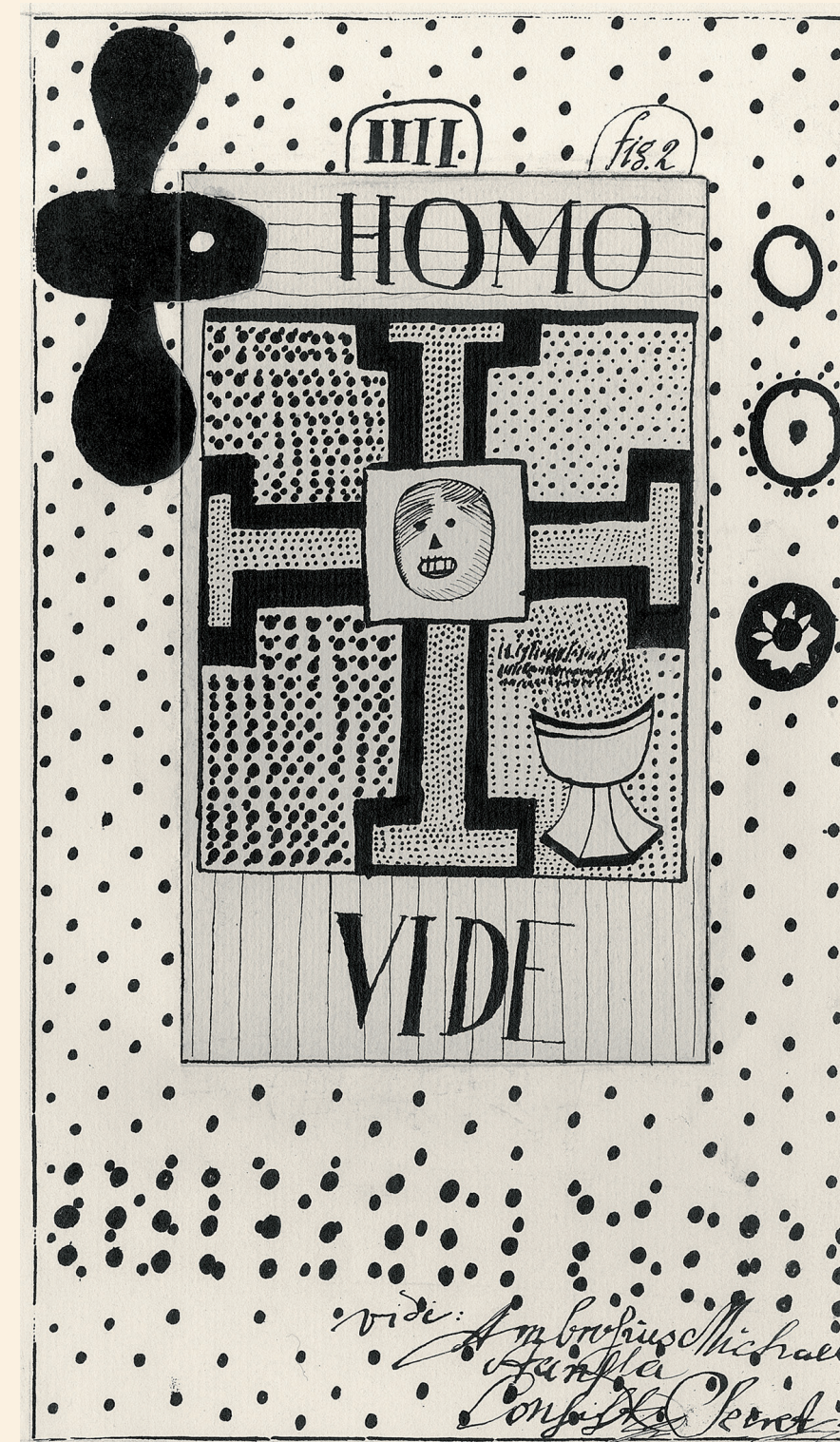
Říjen. Moc bylo zemňáků. 1. často prší a chladno. 5. a 6. sme obírali trnky v Klobuckej a bylo jich ze 17 čtvrtí. Na slivovicu sa dalo ze 6 čtvrtí drobňáček, ze 2 čtvrtě durancijí, ze 3 čtvrtě bystřiček. Tento měsíc bylo velice deštivo, zemňáky sa nemohly pro dejště kopat. 16. nastal měsíc, ale pořád pršalo a zima bylo. 22. namétlo sněhu a 23. byl veliký mráz a čas. Zemňáky, zela, rži byly v poli, pro nepohodu sa zebrat nemohly. 25. namétlo sněhu, zima velice bylo. 26. ostal sněh na horách ležat, jak o Vánocích byla hora bílá, strom. A zemňáků bylo moc kopat a byly zemňáky veliké, ale byla při nich strašná nepohoda. Potom 3 dni bylo zas pěkně, zem v ty zimy byla dva dni zamrzlá.

Listopad

1. pršalo, 2. bylo hezky. Potom byly čase a teplo. 5. sme seli žito aj rež nad Kopcem. Bylo zamračené, ale teplo. 6. teplo, pršalo, duha byla jak v létě. 12. a 13. sněh a zima, zamračené a zamhlité bylo. 15. dejšť, 16. a 17. zamrzlo a veliká zima byla. 18. veliký větr poledňo[v]ý a velice ním mrzlo. 19. sa zamračilo a oteplilo zas, o zimě ani slechu.

(...)

(Edici celých zápisků čtenář nalezne v připravovaném 15. ročníku Vlastivědných kapitol z Valašskokloboucka.)

Diogramantika Magna (Johannes Doktor Faust), 1976

Diogramantika Magna (Johannes Doktor Faust), 1976

LIBOR

Asi nejtvrďší obránce ve Štípe
tak dlouho mezi dluhy kličkoval
až přilákal exekutora
do kvartýru jak po squaterech
v trenýrkách
vrátil se k rodičům
a každý byl náhle rozhodčí

fotbalem naštěstí žije zas
pere dresy
přespává v kabinách
jeho krev v přípravce branky pouští
Libor v pralese vin počítá
jako barva očí
nevybledla jeho přezdívka

Vůle

jinak mu neříká
ani Pelda s Hejkalem

SUDÁ A LICHÁ

V hospodě neposedné
Laďa Surý první řeč zvedne
- Chlapi jaké i se píše ve slově
hloupý? -
- Záleží na tom zda číslo jednotné -
Laďa rozbalí dopis
psaný tiskacím
po jehož první řádce přejíždí
jak po zoraném poli
D R A H Á
- Chcu být upřímný -
nahrává mi odpověď
na tvůj mejl

stud je sudá
lichá píchá?

ZBYTEK ZE ZABÍJAČKY

Dotkni se snu
Hluboký spánek je naše nejvnitřnější podstata
kýty prasete
závratně prosté
vší sebereflexe
pohupují se ve vratech stodoly

– Nestůj tam jak zrezlá pumpa u hnoje –
řezník zaječí
plní plíce vodou
žaludek obrací
Staňa zaboří prst do páteře
– Mílo mícha –
předčítá ze slabikáře

Z DĚJEPISU

Mohamed dohnal a předešnal Ježíše
během pár let
když po zjevení na hoře Hira
na první oběd
pozval starších čtyřicet
a naklonoval jim jehněčí kýtu s mlékem
– Zatím žádný nepřišel k vám s takovým poselstvím –
začíná tiše
a osazenstvo se chechtá dáví
zvedá

Mohamedovi zbývá modlitba
arabsky *salát*

NOVINÁŘSKÁ STORKA

Když motorkář před hospodou
do sanitky zajížděl
vymotal se chlap
doktorům vynadat
že stůl štamgastů u okna
majáček ruší...

rozkašlal se smíchy mluvčí
záchranné služby

omyl

on brečí

NA ZAHRÁDCE

– Hoši
cyklista mi proletěl
zadním sklem fordu
zaparkovaného před barákem
asi nevybral zatačku
nebo co
našel jsem ho
po rudé přerušované lajně
ležet na lavičce pod kopcem
sípal a chrchlal a držel si rukou krk
ze kterého mu chcala krev
zatřásl jsem tím čurákem
a vzal si od něho číslo –
křičí Běďa
– Na rakev? – baví se Víta
jemuž vrásky z čela náhle zmizely
jako by zapomněl na chvíli
na pamprsky pro maminku
a sral na pondělí
jako by ze žuly

VÝPOVĚĚ TICHÉHO HNILY

Zubrem už nabraní
v koutě zakouřené hospody
pracovní týden vydýcháváme
když vtom se dveře rozletí
a lokál sevře řevem
tichý Hnila
z firemního večírku navátý
nestačí si z bekovky a ramen setřást sněh
a štamgasti ho tágy vyšťouchají
do rachotu popelnic

nad ránem popeláři
v potoce přeloží
tichého Hnilu do řeči

USÍNÁNÍ

I.

Usínám
nejsem ve střehu
odnikud nikam
ukolébán
kyvadlovkou oběhu

II.

Kdybychom nebyli napasovaní do kůže
asi bychom nedůvěřovali
schopnostem režisérova
oka

ale tělo možná je
jenom klapka

Karel Škrabal

PODZIM V PRAZE

V kanclech už se topí
na polích prý je poklízáno
Největší synové Ostravy
zase spěchají na pendolino

VZPOMÍNKY NA HOVNO

Vzpomínky
že bývalo lépe
a lepší všechno
za dvě pade benál
zadarmo pich
všude smích
stejně tak rohlík
za padoš
a lidi se prý měli radši
a byli jsme mladší
Hovno!
Byli jsme trapní
holky chlupatý
všechno stejný
a my směšně oblečený

SAMETOVÝ SMUTEK

Bezdomovec
v pražském parku
sedí na lavičce
poslouchá rádio
petku s vínem
vedle sebe
Přichází zpráva:
Lou Reed zemřel
Underground
okresního formátu
se položil
do smutku

SOUČÁST ŘEŠENÍ

Včera večer mi volal
Říkal, že má dva roky do důchodu
kluka na vysoké škole
a že si něco udělá
Povídám mu
ať se na to vysere
že ten náš obor je stejně v piči
Slyšel jsem jak dýchá
Pomlouval šéfa co ho vyhodil
svoje kolegy a hlas se mu třásl
když říkal, že není bez chyb
Přiznal jsem mu:
Vím, že jste součástí
tohoto řešení
a souhlasil jsem s tím
V každém kraji
snižujeme počty pracovníků
Dejte si pivo
a ostatní nechte na ráno
Po patnácti minutách
točení se v kruhu
jsem hovor ukončil
a zalezl zpět do hospody
Byla mi kosa
a na Praze-Vinohradech se tvořila
první břečka téhle zimy

MUSÍŠ

Musíš nacpat
svůj život
do excelový tabulky
Náklady, výdaje, výnosy
Musíš to nechat
zkontrolovat
vnitřním a vnějším
auditorem
Pak ještě musíš
Do každého pole
této excelové tabulky
strčit prst
a přičuchnout
Musíš to opakovat
každý měsíc
Každý kvartál
to musíš dát
do druhé excelové tabulky

Porovnat s plánem
a naplánovat znovu
na další kvartál
Musíš mít ve svý
excelový tabulce
celej svět
Všechno ti to
v řádcích
a ve sloupcích
musí vycházet
Musíš to tak dělat
Musíš
jinak jsi selhal

NA VSI

Soused má ruce
jenom svaly
Je starý
ale takové paže
nemá žádný mladík

Pořád pracuje
seká trávu
někdy se opije
Nezastaví se

Druhý soused
teď cachtá se v bazénu
s celou rodinou
Jinak řídí traktor
i kombajn
Řeže na cirkulárce
má super sekačku
velkou zásobu dřeva
vynikající brambory
plný sklep vína

Ostatní chodí
k němu pro rady

Já jen sedím
a píšu tohle

NA BÍLÉM POTOCE

Trampové na Bílém potoce
Kde jsou?
Roveři, Pavouk
V lese prázdno
jen štítky mrtvých na totemu

Kolem mlýnů bosou nohou
studenou vodou
Od Spáleného mlýna
k hrobu starého Absolína
se brodí
Staří umírají
mladí se rodí

V hospodě ve Svatoslavi
výjimečně a autem
zazní Krinolína

SVATOSLAV

Všude je mlha
Tady je největší
a prší
Tady leží otec
babička i děd
V hospodě dáme si pivo
Tady od nás nikdo
nic nečeká
Tady jsme luftáci
co nic neumí
a mají plnou prdel prachů
Tady je asi padesát vdov
a jeden vdovec
Tady si nakonec lehnu
Jako všichni TADY
umřu na cukrovku a vepřový

ŠTĚSTÍ

Jít vám
sněhem naproti
k autobusu
Nemyslet na bolest
všedních dní
Už přijíždí
Štěstí je čas
který se zastavil

CESTIČKA KE HŘBITOVU

Cestička k hřbitovu
pěkně se vine
až mě tam odvezou
naděje zhyne

Nebudu milovat
nebudu tesknit
S odstupem na svět
budu se dívat
Jen kdybych dále směl
za vás pár dýchat

Cestička k hřbitovu
širší víc než je nutné
Vím že chci dost
aby můj otec
viděl mé syny
alespoň pro jednu noc

ČEKÁNÍ NA NOVÝ ROK

V Praze se chystá
další revoluce
Tady pes u boudy
na řetězu
štěká
Desítka Starobrno
Silvestr
v prázdné hospodě
na Nový rok
čeká

Rok 2015
netrefil do dveří
nevzal tu za kliku
v Praze už ale serou psi
přimo do pytlíku

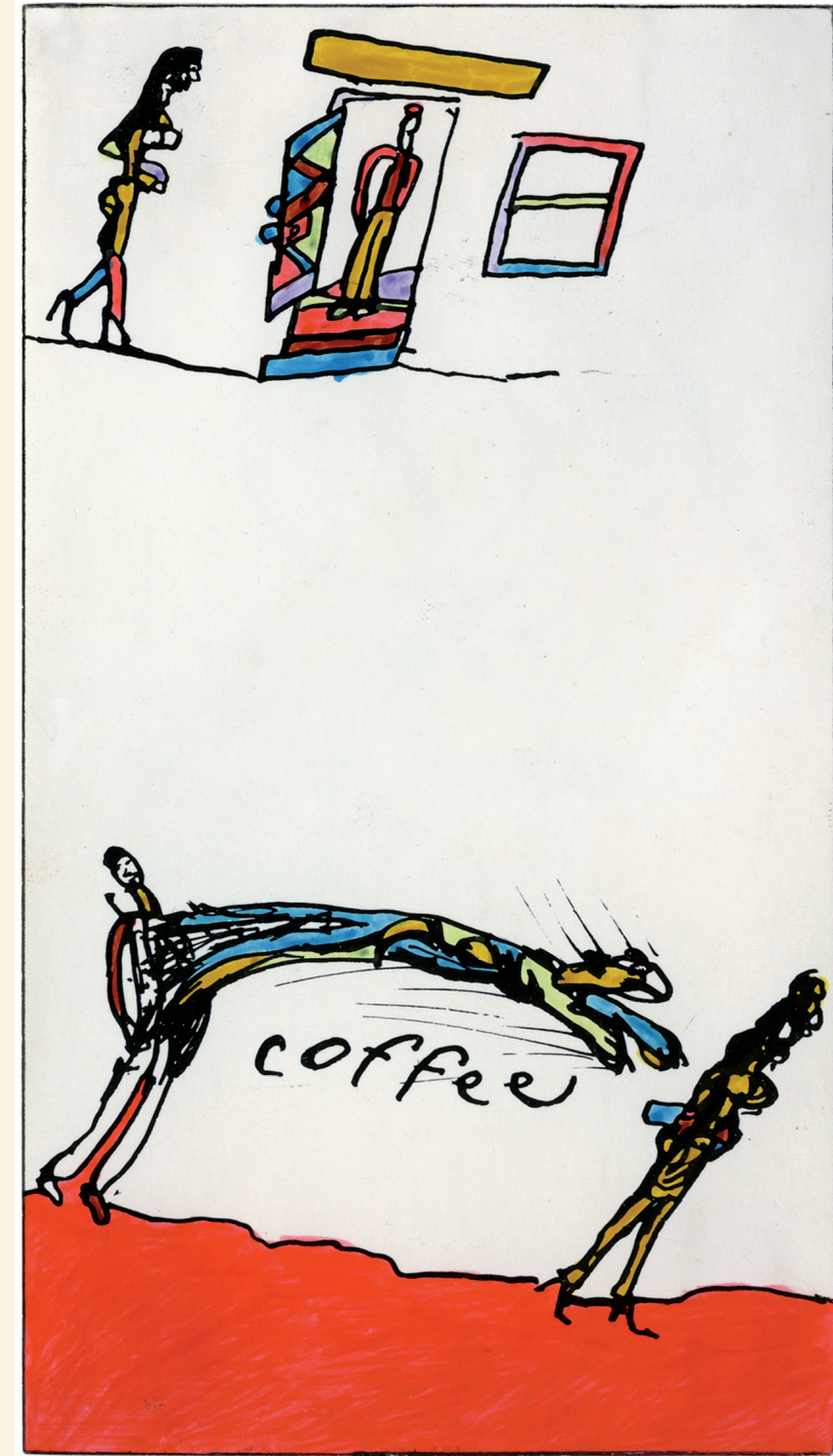

Básník a novinář KAREL ŠKRABAL (1969) vydal pět sbírek poezie, tu poslední, s názvem Rádio Vítrholc, Ioni u Větrných mlýnů. Je členem sdružení Vítrholc, které se už dvacet let ve formě radikální elektronické recitační úderky zaměřuje na veřejnou prezentaci textů a hudby svých přátel a spřízněných umělců. Tento výběr sestává z básní z jeho poslední sbírky a několika novinek.

William Saroyan, Tracyho tygr, Odeon, Praha 1980

William Saroyan, Tracyho tygr, Odeon, Praha 1980

•••

Mračna
jak rozvařené tanky
od Bornholmu po nebi se valí
směr BINZ
před větrem zapečen
v lázeňském koši
aniž by ses těšil
až labuť až z Bornholmu
do spíše písku
do očí ti nahlédne
ten její Plattfuss
jak v příboji mlaská
slyšíš už
aby ne
ten její dlouhý zobák
s tvým podpisem
zatímco mračna
jak rozvařené trnky
od Bornholmu po nebi se valí
směr Binz

(Rujána, 1989)

TOPOLKA

Když v padesátých letech nejvíc mrzlo
plivali jsme s Kolťákem
jenž lehce i trolejbusové dráty přeplivl
holohlavému holičovi Chmelařovi na okna
za to že nám sypal skluzavky popelem
Záclonky z chrchlů v tom mrazu schytil
za to že nám neustále ničil *šlindy*
na jediném poledníku ve Zlíně na němž se dalo klouzat
na Topolce
o níž bývalý sprinter Vaníček říkal
že neví kdo rozhodl osadit naši čtvrť tím stromem diverzantem
který nadzvedával chodníky
lezl do křehké kanalizace
a nakukoval svými kořeny i do záchodových mís...

O PRÁZDNINÁCH

Prase s vajglem oka...
střecha prošlápnutá netřeskem...
kravské břicho – opona dvora...
a na tom dvoře hromada dřevsk výřad z *hrabu*
jak se tady habru říká
a strýc s tetou akorát z té hromady odřezávají
pila vrže
když on se nadechne a asociace řekne:
kdyby po tamté cestě šly všechny baby
které jsem kdy drbál
firhaňky v oknech by se třásly
víno šplóchalo v nádobách...
a teta si jen šátek víc popotáhne
aby jí nesvítilo do očí
zatímco já bych ta střeva v trenkách
možná nejradši *našpéloval*
protože jak se tady ještě za Goebbelse beztak říkalo:
nestačí už jen hubu špulit
už se musí pískat

VEDLE ORANISKA

Půda zažívá každý rok převraty
kde jsou ty doby kdys jej maloval
ten prejt přírodní
s paletou ve tvaru ucha
Prý cesta K Alejím
a zatím všude jmelí jako exekutorů...
Sad který už málem zhasl...
Přitom Ježíš Kristus o něj opřený
má snad nejlíp *zavětované* trámy
na nichž kdy visel
Ten kameník s nejednou *sýkorou* na dlani určitě
je vytesal na způsob kmene stromu stále zeleného
zatímco TGM ve školní zahradě
jako by nic jiného celý život nepil
než pomyje
pozdního listopadu
abych to zkrátil

(Pohořelice, 25. 11. 2014)

LIMERICK II

Když blížil jsem se k Archlebovu
tančival jsem bosanovu
měl jsem rád i zpěvy slípek
i díрку v zemi zvanou sklípek
Jesenina jsem tam líbal
jak tu černou vdovu

U NAŠEHO

Šel jsem kolem
když Denisa akorát před domem
barvila Editě vlasy na černo
a Edita říkala že ji doktorka chválila jaké má bílé zuby
A Editin syn Mira uprostřed kelímků s barvami
jedl příborem svíčkovou na smetaně
Marie hleděla u toho stolu pod obojí
Denisa již jsem kdysi – ještě v Marii –
vezl do porodnice
na mě volala
že už taky potřebuju ostříhat
A když mi plenku vázala kolem krku
hned mně nalila panáka
A Marie řekla: no jasně

U VODY

Měl jsem v sobě nějakou tu slivovici...
mlha nad rybníkem tedy bílek vysílala...
a Frantova žena si stěžovala do tmy
že jejich malý Fanošek nechce chodit
do biatlonu ani do náboženství
že nebude mít fotku syna
s metrovou svící
tágem planoucím z lilií
hloupě jsem si pomyslíl
*A můj muž všimni si chová slepice
ve stylu každý pes jiná ves*
jen tak se přepřáhlo uprostřed věty
A její muž František z ničeho nic do toho bílku tedy odešel
a přinesl mně dvě vajíčka ještě teplá
jako přátelský důkaz
v upomínku prý na ty štěkny...

V LESE SLOV TAK ZBYTEČNÝCH

Milý bratranče jsou
lepší autoři
kteří gumy souvětí natahují
jak ten netanjahu
a formy pojmů pulírují
do mnohem větších lesků...
v lese slov tak zbytečných...
milý bratranče jsi studený
jak pumpa v létě pomník vody
jak tě hladím
jsi jenom kámen na prameni
v rakvi kůrou dovnitř snad...
prý neměli větší...
takže tvůj kámen týla málem přepadává na stolek...
a parte ti křížem ozdobili
tobě
jemuž bylo vždy jasné
že tmě nezalžeš...
a proto ani na sraz
nás tvých bratranců a sestřenic
nedávno nepřišels
protože se konal na faře...
ty
básník a komunista
„pádlo“ naší rodiny...
to žes umřel mně vyříkala tvoje dcera
akorát jsem četl cosi v Brně na hůře
kde se Mahen oběsil...
a žes *mně* umřel jako Božetěch K.
jsem oznámil i básníkovi Zdenkovi Volfovi
který miluje krávy jako verše a naopak
a který tam na té hůře s námi taky dýchal
ten silikát...

P. S.

Se vzpomínkou na vaši krávu Malenu
která prý do tmy bučela
protože jste kdysi akorát
kolem v blátě šli
ty
se svou čerstvou ženou
od sebe si odpočinout do kina
prý na Pád Berlína

ŠESTÉHO ČERVENCE

v podvečer
jsme v rámci výuky s vnukem pálili
jeho dřevěnou sochu Husa
a ještě ty jakoby armádní špekáčky...
a Fanošek
který půjde po prázdninách do čtvrté
jako současný básník nám k tomu vyprávěl
– tuk lehce prskal na ostnatý korunní drát
na večer –
že jeho kamarád ze třídy se ze všeho nejvíc těší
až po prázdninách Romaně
projede kreditkartou škvíru u pipiny...

PŘED SKLEPEM

Ve Vracově před sklepem
mí přátelé z Herberku slova od úst
si odbírají navzájem
stíny jak schnoucí hasičské hadice
opřené o zeď
z komína od protinožců
jen kouř jiskrami krmený
žonglující kohout ve tmě
Masarykův anděl kolem kůlu letí
z *hour-glass* trousí na zem minuty
na vše

Aleksandar COA Avram

CAJ ŠN TAO

Znovu
cívím do jednoho bodu
na stropě,
zužuji pozornost
a prostor,
a rozšiřuji zrak
uvnitř sebe,
chytám vzduch,
a usměřuji rytmus,
zpomaluji chod myšlenek,
a zastavuji dýchání,
a srdeční činnost,
přibližující se,
na okamžik,
věčnosti.
Vzdálen na míle
a milióny
km/h,
od nomenklatury,
ponořen
a zamyšlený,
v propasti
a blankytu,
proplouvám mračnem,
a vlnami,
opouštěje popelavé štíty města Karakorum,
a hadovité koryto Gangy,
vnímám ledem pokryté, třpytící se koruny Himálaje.

Kněz z Lamayuru
mě občerstvuje čajem s jačím máslem,
a budhistickou písní a modlitebním mlýnkem,
a šivaista sype svatý prach, nabízejí mi
kousek čapati,
jako poutníkovi na Štědrý den,
jehož vítají salvou pšenice a penízky
ukrytými v placce,
pro blaho hostitele,
a pro mír a počest Hostovu.
Při nárazech větru
třepotají se vlaječky červené, bílé, zelené, modré a žluté,
roznášejíce, přivázané na provázku, přání a myšlenky,
a požehnání jídla, u Kumbthangu a Lehu,
a v hedvábném údolí, Drassu a Kargilu,
okouzlují a hrozí,

příliš mrazivý Himbabs
a spirituální dvojčata,
v sedle,
Nun i Kun.
Ladakh, Ladakh,
-KHa!
Ozývá se, a
opakuje,
slovo Proroka,
Stvořitele,
ozývá se jako ozvěna,
z dále,
a neúprosně, a krutě se přibližuje...
Rozpoznávám tvar a směr,
podle pravidel, zleva doprava.

Mušle,
a nekonečná spirála,
Mléčná dráha,
a Indra.

(prosinec 2013 – COA)

BUTMIR '92

Svinská neděle
12. dubna
u silnice vlevo i vpravo
kolona opuštěných aut
jmění
ponechané přes noc
svému osudu
a babička s dědou
v retrovizoru pod víčky
bobtná slza
a kolem nás davy jako
před třinácti lety
v Grenoblu
po finále v košíkové.
Letiště narvané autobusy „Centrotrans“
a šílícími lidmi
po zuby ozbrojený tank T-55
a dva olivově zelené džípy JNA Sarajevský Saigon!
Taxikář nám cestou
proklíná matky a otce
že bereme čáru
a pak řekne: „ALLAH EMANET!“
a přizná

že by taky nejradši
zmizel
kdyby mohl.
Bosenská duše
hlava na špalku
v kapse zbytek drobáků
poslední poctivě vydělané.
Kolem nás brečí něčí děti
a nařikají babky
a zatímco vyvolení
čekají na „Bosna-air“
a co chvíli se
nervózně dotýkají zavazadel
policajti jako obvykle
hlídají ne-pořádek a křičí
na slabší.
Vidím Arsu i Željka
poznáváme se v davu
a rozmlouváme očima
STRACH
nerozhodnost
a pocit tiché viny
za lepší zítřky.
V KRIZI neznáš bratra!

...

Kdo byl na barikádách
v černých kuklách
na mostu Vrbanja a v Pofaličích
a kdo na koho
první vystřelil
na „krvavé svatbě“!
Ze kterého okna přilétla
zrádcovská kulka
a zranila do nohy
frajera vedle mě
před hotelem „Holiday Inn“?
Kde se vzali mudžahedíni
u Begovy mešity
a kdo tantomu Radovanovi
během bratrovražedné války
pekli v Bjelavách
sladké baklavy?!

Otázky bez odpovědí
pro nás
utečence a exulanty
ještě nedávno
s pasem
bývalé Jugoslávie...

Technická poznámka:
Celou dobu nás nelítostně

bombarduje
„popcornová“ melodie
z autorádia.

(Liberec 2002 – COA)

VYVOLENEJ

Válím se na modré pohovce
pořízené v „IKEA“
z Čerňáku
Padá první sníh
na Jizerky v Bedřichově
Vyzul jsem koně
z černý kůže
Sleduju kanál „Prima“
napůl nažhavenej
Bioenergeticky trávím salám
na kukuřičném chlebu
Konzumuju banánový „JUICE“
Listuju „Šťastným Jimem“
„Mladou frontou“
a „Cosmopolitanem“
exkluzivní hodinky a exotický zájezd
do Honolulu
tuším
na vlastní náklady
a dobírku
Mezi reklamním šrotem
a ječným zrnem
nacházím telepatickou souvislost
závistivých a nepřejících
pozorovatelů
Z druhé strany skla
jedinečné vyvrcholení
za pár melounů
vošukat se v bazénu před kameramanem
plivnout slovní urážkou
připít na duel
opičit se
potřást rukou
Vítěz soutěže dostane
děravý spacák a volné místo
pod Nuselským mostem sebevrahů
ojetý trabant z NDR
se zkorodovanou khaki barvou
bez převodovky a litých kol
cestu kolem litvínovského

a chomutovského dolu
s krumpáčem ze železářství „U Rotha“
neobsazenou vedlejší roli
v dalším pokračování „Kameňáku“
a „Nemocnice na kraji maloměsta“
Autogram ředitele společnosti
Nevyhnutelný punc popularity
šmrnc na doživotí smazaného soukromí
Ahoj vyvolenej
dopadá na mě celkově
jako národní trapas
Takto se shromažďují pozůstatky
těch co nabyli vědomosti
na své mateřské základně
za vlivné předpovědi počasí
náčelníka kmene „Rudý orel“
v „Májovkách“
a oprášili to zadkem
plným hemeroidů
na cizím močálu
Člověk se nemá stydět
za to co dělá
ale jak to dělá
vyplývá z nenáročné meditace I. stupně
Velmistra
Sira Francise Younghusbanda

(Liberec, leden 2006 – COA)

VŠICHNI KROMĚ SUADA

Raguzu opouštějí sezónní kurvy
a (sexu)chtiví malíři
polepení bankovkami
s příchutí soli.
Raguzu opouští kdekdo!
Jen tu a tam ještě zbloudilý racek
schovaný blízko
Vetraničovy ulice
číhá
se ztupeným zobákem
na poslední sousto
naivní
nezletilé
modroočky.
Znuděná stařena
pohodila ochablými prsy
nabídla bílé břicho

recepčnímu
hotelu „Libertas“
a vyzvala ho
pohledem zkušené děvky
k loňské
partii preferansu.
Průvodci „Yugotouru“
nechávací odpočinout
svůj fial(k)ový úsměv
v poloprázdné městské kavárně
usrkávající cappuccino
ve štiplavém oparu
dlouhého kouře
„Winston“ originál.
Raguzu opouští kdekdo!
Frustrování vojáci
na opuštětku
bělehradské manekýnky
make up management
temné přízraky herecké branže
hvězdy bulvárních plátek
avantgarda přihřátých tenistů
s modrými šátky
entuziasté spodiny.
A taky
hlavy (k prasknutí) plné
vratkého ega
kabely napěchované
ukradenými
tričky
se znakem aligátora
luxusními parfémy
pasy
a filigránskými
zvláštnostkami.
Raguzu opouštějí
„American cards“
pochybného původu.
Prostě kdekdo
Kromě
Suada...

(Liberec, leden 2005 – COA)
(Ze srbochorvatštiny přeložila BLANKA VAŇKOVÁ.)

ALEKSANDAR COA AVRAM. Narozen 29. 5. 1964 v Sarajevu, Bosna a Hercegovina. Vystudoval Univerzitu v Sarajevu, Filozofickou fakultu v magisterském studijním programu filologie, studijní obor komparatistika a všeobecná literatura a knihovnictví. Žije a působí od roku 1992 v Čechách, mezi Prahou, Libercem a Jabloncem nad Nisou. Blíženec a Drak.

Josef Hrubý

MOST

Nemám nic jiného na práci:
stárnu všude

Před portálem radnice
stojím v úžasu
ale spěchám na jih
k houslistům
Chvilí okolo Volyňky
do čísla popisného 72
Tam se odchlípuje paměť
jak omítka na domě

Z břehu na břeh
přehodila řeka železný most
a smuteční vrby
se vmotaly do metafyziky

ZA ŘÁDKAMI

Kde jsi?
Jsi za dveřmi
Za řádkami
setmělo se v hladomorně

Lezeš do krajnosti
Líbáš do krajnosti
Lžeš do krajnosti

Jak to nazveš?
Požár
Anebo přesněji:
Každokost

ČTENÍ

Za vsí v poledním slunci
hořely gotické topoly

Spánek rušily dětem
zralé hrušky

Domove udělej něco
koně ve stáji
jsou přece také tvoje

Též dva kopce
skrčené ke čtení
hnědých hrud

•••

Listopad
čtvrtek kolem poledního
komorní muzika
padala k zemi
jako meteor

V tu chvíli pracoval ten
který dělal zázraky

Ve vesmíru náhle vše zmizelo:
most a čtvrtek

PATOS

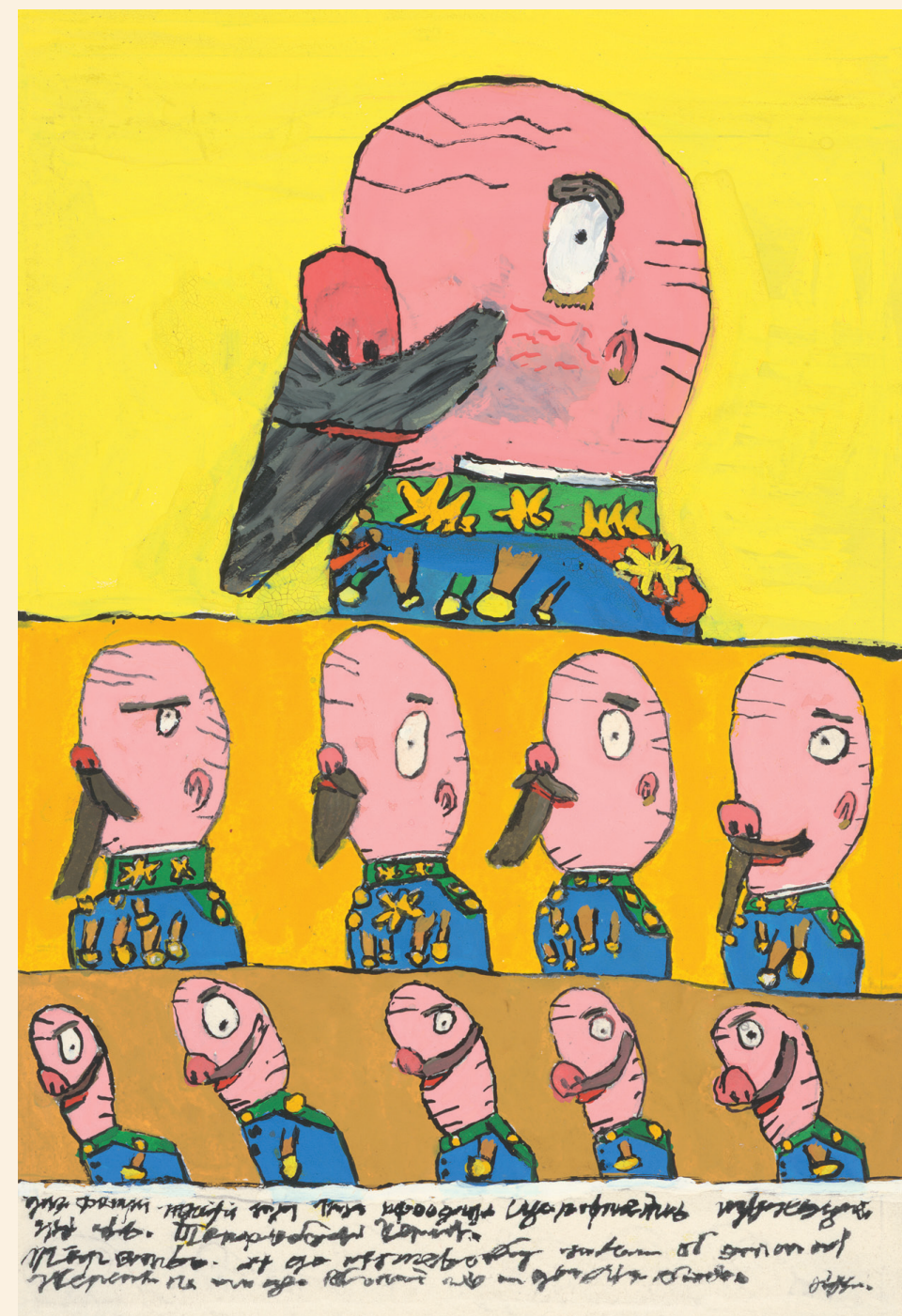
Samé křoví a nevíš kudy houštím
Šikmý sníh metafor
Na ostnech akátů
vzduch jako fakír

Patos prostoupený klidem
a pohnojen slastí
jako kopřivy a lebeda

A ty myslíš stále
na jedno z lidských práv:
být zmaten

JOSEF HRUBÝ, narozen 1932 v Čemčicích v Československu. Básník, spisovatel, knihovník a výtvarník. Napsal 28 sbírek poezie, z poslední – loňské s názvem Dva klíče – jsou i publikované ukázky. Jeho básně vyšly v překladech v Německu, Anglii, Francii, Makedonii a Litvě, mimo Evropu pak v Egyptě, Libanonu a Iráku. Za svou poezii dostal dvakrát cenu Bohumila Polana, Zeyerův hrnek za celoživotní dílo (2008) a Magnesium Literu v roce 2011. Hledáčská, subtilní poezie, doprovázená často vlastním výtvarným doprovodem.

Michail Saltykov-Ščedrin, Kronika města Hloupětína, Odeon, Praha 1990

Michail Saltykov-Ščedrin, Kronika města Hloupětína, Odeon, Praha 1990

Anna Bolavá

Tráva je vysoká a mokrá
já stojím tu tajně připravená
přerovnat cihly ve zdi
Je pozdě k ránu
a smuteční vrby jen
tiše stojí do tmy
Až budu se vším hotová
pomalu natáhnou ruku
a dotknou se tě

Jsi studený
stejně jako loňské jaro
tos ale ještě žil
kouřil a pil
a kokrhavě zpíval

Uteču stejnou cestou
nohy podrápané rákosím
poběžím přímo proti nim
ke dnu vrátím se po čtyřech
naberu do pusy kalnou vodu
a máchnu všema ploutvema

Jednou to zase takhle udělám
a oni mě chytí
vytrhnou z tlamy
zaseknutý háček
a položí na rošt rozžhavený
celý můj malý
obyčejný
smutek

Plujeme obyčejnou lodkou

vykuchat včera nachytané ryby
občas se holky zasmějí
tvým vtipům trpělivým
Mám v tašce velmi ostrý nůž
dokáže rozříznout i stín
to budou holky koukat
až plesknou do kádě ty
ocasy a hezky opálená kůže
bohužel už to
nezastavím

Dnes jsem si řekla

že nebudu bít lidi
Když ale od tebe
chytanu vši
neudržím se
a pláču jako malá ryba

Možná je lepší

pár dní ještě počkat
Na mraky bubliny
a příliv čerstvé vody
Tvé žábry jsou
stažené a seschlé
a neuděláš krok
víc nevyzvídám

Ta řeka

která v noci
svítí
je rozvětvená čára
v mojí dlani
Držím ji pevně
zavírám oči
Záříme

Ryby ti lesem nepoběží

zakrchlal opilý chlap ke mně
a zapnul si poklopec
pak vrátil se zpátky k prutům
se špatným svědomím
místo návnady

Když odcházel podruhé
zakopl a šlápl na batoh
ve kterém zapískaly
velké ulovené oči

Mohl by mě prý učit
jak se to správně drží
a jak nemluvit
se smrtí
kterou tu prosí o pomoc

Jsem jenom strom
co mlčky stojí opodál
a hází jim jehličí na hlavy
když vylévají se k mému kmenu
do zapomnění
Kdyby se jednou nezpili
také by zaslechli
dunění čvachtot rozuzlení
Už totiž běží
všechny kdysi ulovené ryby
běží kolem mě
v zástupech
na věčnost

Pojď naučím tě

navazovat háčky
přímo ve větvích
Jsou husté a nebude nás
nikdo ani tušit
Co bys z toho měl?
Snad bráníš se mi?
Ošíváš se
jak líná voda pod úderem
dlouhou větví
Zápletce nevyhneš se
skrz stranu padesát dva
už vede jeden vlasec
a dále se odehraje
největší úlovek
letošního srpna

Potmě zvedly se stíny

velkých vodních ptáků
a tiše odletěly

U dna šíří se zvláštní nemoc
nabírá rybí duše skrz tlamy
na bodák z protržených bubínků
lepkových a vlhkých
jako mlčení

Z hladiny modrého kouře paměti
čeří se volání o pomoc
studí a dere z ryb šupiny
řeže do hřbetů a
vykloubených ploutví
které se snášejí
ke dnu

S devátým rozedněním
vrací se zpátky ptačí křik
hladové zobáky naberou bolest
zaklapnou náказu
a vyléčí naši vodu

Vypustili rybník

ve kterém ses topil
jako kluk
s tělem ježdíka
Po letech vracíš se
do bahna
s bezmocí místo dlaní
Pátráš
Přeješ si vrátit vodu
do plic
a začít od začátku

Všechny ty poztrácené

prstýnky klacíky
boty a náramky
skleněné berušky na sponkách
později háčky
olůvka třpytky
dopisy v lahvích
vzkazy a krabičky
s voláním o pomoc
Všechny chyběly...
Proč jsme je neviděli
když zastavili
koryto řeky
a my jsme mohli dovnitř?

„Tohle se děje
jednou za sto let
a na to předměty v bahně
nečekají.“

ANNA BOLAVÁ (* 1981) je česká spisovatelka, rybářka a zahradnice. Narodila se v jižních Čechách a vyrostla v domě ležícím sto padesát metrů od řeky Blanice. V druhé třídě základní školy absolvovala jako jedna ze dvou dívek rybářský kroužek, což mělo zásadní vliv na její pozdější život a tvorbu. Vystudovala bohemistiku na FF UK v Praze, publikovala mj. v Tvaru, Welesu a Protimluvu. V roce 2013 vydala básnickou sbírku Černý rok. Román Do tmy, ve kterém bolestným způsobem otvírá problematiku sběru a odevzdávání léčivých bylin, vydá v květnu 2015 nakladatelství Odeon. Anna Bolavá chce psát a vydávat knihy, pěstovat obrovské hlízy různorodých odrůd brambor, chytat přerostlé parmy, vlastnit rozsáhlá pole a několik zemědělských strojů a aby se jí zaskočení rybáři ve svazu každoročně už neptali: „Ty si ženská?“ Uveřejněné básně jsou vybrané ze sbírky Černý rok a z autorčina rukopisu.

POHÁDKA

Už obchází to naše stavení
už ohlodává fasádu
jak sépiovou kost
Už hledá... tu tesařovu...
kterou by... Jezinek...

*Jsi dobrý člověk
ale já bych už tak nějak dospěle...
Čas říjení i dětskou smolku
říkáš
když leštíš slovy zlaté parohy*

A On zatím prstíčky
jak dětským chrastítkem
A On – dobrák zubatá
co zaklel Smolíčka
do jantarových slz –
kmocháček našeho milování

už chřestí kostmi klíčními
na kterých ti dva čerchmanti:
vrána se usmívá –
očička vyklovaná
Čáp klape zobákem –
a ty mu kašičku
na plochý talířek...

ZASE PŘED BOUŘKOU

Vlaštovčí zobáčky –
peány hrdélek nevinně zkrvavených –
vyzobávají šťavnaté rozinky
a čas ten těžký smetanový koláč
sypaný popelem
klesá tam níž – až k věcem kudlančím

*Taky jsme asi šlápli vedle
říkáš zase
– ty moucho šťavnatá jak sladký sen –
tam dole u stájí
kde mladé klisny pase
jen starý hovnivál co ztratil časem čich*

*Už jsme se přežili
jak fondánový hřích
však mouchy – rozinky
vlaštovky přeježené
zase to elektrizují –
to ticho v podbřišku*

NA POETICKÉM VEČÍRKU

Ten milý předvánoční čas
kdy básníci
dostávají pověstné etanolové krámy
a jenom oči veršují si
a jenom oči rýmy křísí
oči – krvavá játra v aspiku:
*To tenkrát na Koblížné v masném krámě
i mouchy záviděly na sekané
té naší šroubovici jazyků*

Je potom snadné mrštit vinným kamenem
až stříkala by holubičí žluč
a aspoň na chvíli
necítit ten svrab v předkožce
a huňatý nasládlý pach zvěstující
to pravé evangelium nevinnosti
v němž fotři jako orleánské panny
počestně krvácejí vespod

KOCOVINOVÉ BLUES

Svítá – začíná představení
Svítá
pro kůl a čtyři holé stěny
černou bez cukru
a bílé paraleny

Svítá – modrý kouř líná
je sobota
a konec představení
je konec pierota
v škrabošce harlekýna

Svítá – tepe to zlehýnka
jak zapouzdržený hnis
Den – bílá krvinka
hledí se zanícením
Černému na úpis

KOTRČI A JINÉ PODZIMNÍ

Vždycky jsem říkal
že se zamiluju jen na první dobrou
do člověka
kterého uvidím jíst s náctiletou panenskou rozkoší
pivní sýr a uzená žebra
a zalévat to řezaným tuplákem
v zeleném kabátku
skřítka z irských vřesovišť
Ale tebe jsem jen jedinkrát uhodil
když jsem to všechno viděl poprvé
když jsi odmítla slízet z talíře vytekklé rajče
a já dostal tomatofobický šok
Pak už jsme raději žili v lese

Kdybych ještě mohl
vzal bych tě tedy na houby
Sbírali bychom jen černé stročky
a já bych ti potom ta čertovská ouška
mechových skřítků v pánvi smažil
na způsob falešné husí krve
protože (tak trochu laciný oslí můstek
ale takového mě znáš)
mi v žilách pořád tuhne
a vrásní hladké kožní svalstvo
když jako dneska v křoví najdu
pohozené mozky masožravých slonů
a vidím tě jako dneska
nad nosem dolů dva mlýnky na sůl
jak toho kadeřavého kotrče do polévky krájíš
z níž jako děti rozblemtané babky
to schlíplé černé pápěří
snažím se vylovit tvoje slzy:

*Vždyť oni lesní skřítkci rádi slané víno
zvlášť teď když mráz jim zebe v páteři*

SYNDROM SUCHÉHO OKA

*Léčit se to nedá
ale kapat kapat kapat...*
řekla oftalmoložka tak vroucně
jako by nenapravitelnému venerikovi
vhodila do očí skleněnou růži se slovy
ožeň se s bolestí

Ale já
kdybych teď mohl

otevřu raději knihu básní Arsenije Tarkovského
otce zdárného syna režiséra Andreje
který psal poezii jen v noci
kdy ho stále živé zranění z války
probouzelo ze spaní
a on znovu na stráži
uhlíkem cigarety
svítil si v inkoustovém pokoji:

*Změnil se celý svět a proměnami
prošly i věci, umyvadlo, džbán,
když jako strážná hlídka mezi námi
zvrstvená stará voda stála tam.
A nás to spolu táhlo bůhví kam.*

Protože tento způsob bolesti
zdá se mi přece jen šťastnější:
*Ne ožeň se
však zůstaň s pokojem*

V MALÉ ALFĚ

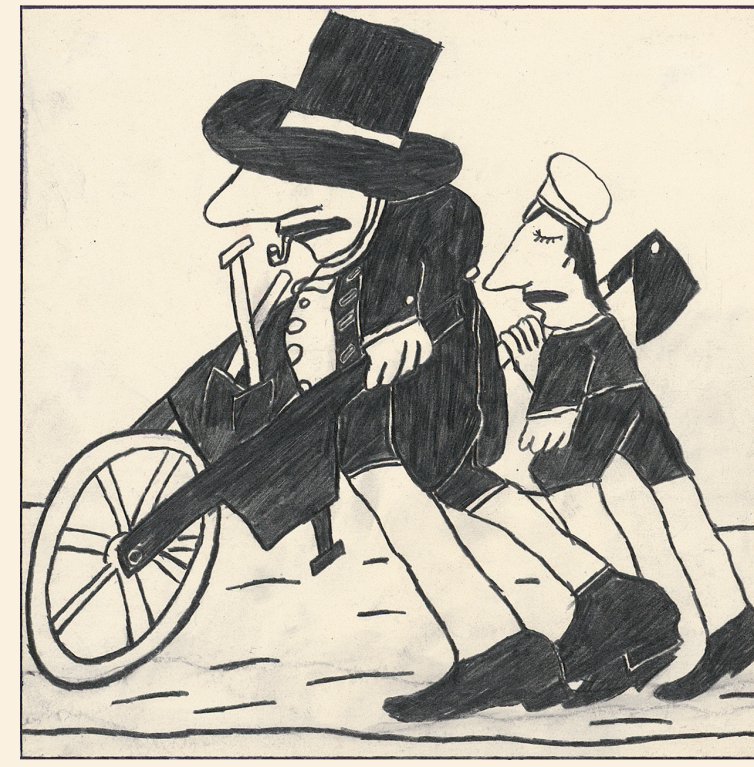
Žít s alkoholikem
řekla včera L.
to jako bys dostával každé ráno –
po noci prohýřené s natvrdlou pelestí
když jako vždy galantní Josef Mengele
háčkuje v prodloužené míše ještě –
korespondenční lístek z Treblinky:
*Máme se dobře, věř mi!
Bude to dobrý, věř mi!*
A ty tomu věříš
Pořád věříš

VARIACE NA ANTICKÉ TÉMA

Láska je jako přechodník
na hraně jarních slunovratů
odlévající z kovu vatu
střásáme v létě na svět sních

Pak zreziví i jabloně
na samém konci vosích rojů
kde podzim postavil nám Tróju
a dobyl ji – i bez koně

Michael von Jung, Grablieder (Pohřební písně), Eulenspiegel Verlag, Berlin 1981

Michael von Jung, Grablieder (Pohřební písně), Eulenspiegel Verlag, Berlin 1981

HERBERK No 8

18. březen 2015

Herberksfotr: JAROSLAV KOVANDA

Šéfredaktor: TOMÁŠ LOTOCKI

Redakce: JAKUB GROMBÍŘ, FRANTIŠEK HORKA, MILAN LIBIGER, PETR ODEHNAL, PETR PUSTORYJ

Grafická úprava: PETR PALAŘČÍK

Výtvarný doprovod: JIŘÍ ŠALAMOUN

Jazyková korektura: TEREZA JANKŮ

Adresa redakce: lotocki@seznam.cz

Na tuto adresu, stejně tak jako na adresy dalších členů redakce,
uvedených na našich webových stránkách, mohou autoři zasílat své příspěvky.

Uzávěrka Herberku No 9 je 21. června 2015.

Redakce Herberku děkuje všem autorům, kteří přispěli do tohoto čísla.

www.herberk.eu